

โครงการพิเศษทางจิตวิทยา

เรื่อง การอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเอง กับสัมพันธภาพในครอบครัว
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

จัดทำโดย

นางสาวพิชญภัค หอมนาน
รหัสนักศึกษา 600801485298
สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา จว.404 โครงการพิเศษทางจิตวิทยา

ปีการศึกษา 2563

คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ชื่อ-สกุล	: นางสาวพิชญาก็ค หอมนาน
ชื่อโครงการพิเศษทางจิตวิทยา	: การอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเอง กับสัมพันธภาพ ในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
หลักสูตร	: ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา
คณะวิชา	: คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ	: อาจารย์ ดร.อิวัฒน์ รัตนวงศ์แห
ปีการศึกษา	: 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ และสถานครอบครัว 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเองกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน

กลุ่มตัวของผู้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถาม จำนวน 4 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation) สถิติ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Sample) สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA or F-test) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ระดับความสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของนักศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 จากคะแนนเต็ม 5.00
2. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน
3. การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพิเศษทางจิตวิทยาฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากคณาจารย์ คณะจิตวิทยา ดังมีรายนามดังต่อไปนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล รองศาสตราจารย์ประณต คำนิม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา อังกาบสี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรควิช จารีกจาริต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัมมัญญิตตา อยู่เจริญ อาจารย์ ดร.อิวัฒน์ รัตนวงศ์แชน และอาจารย์นภาพร อยู่ถาวร คณาจารย์สอบปากเปล่าโครงการพิเศษทางจิตวิทยา ซึ่งให้ความช่วยเหลือและความเมตตาแก่ศิษย์ พร้อมทั้งกรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อความสมบูรณ์ของโครงการพิเศษทางจิตวิทยาฉบับนี้ ผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรควิช จารีกจาริต ดร. นิตินดี สุขเจริญ ที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และคณาจารย์โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่วมเกล้าทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาแก่ผู้ศึกษาในการอนุญาตให้เก็บข้อมูล เพื่อพัฒนาคุณภาพเครื่องมือในการจัดทำโครงการพิเศษทางจิตวิทยาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และคณาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมทุกท่าน ได้ให้ความกรุณาแก่ผู้ศึกษาในการอนุญาตให้เก็บข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการพิเศษทางจิตวิทยา ในการร่วมทำกิจกรรมเป็นอย่างดีผู้ศึกษาขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ครอบครัวของผู้ศึกษาที่ให้การสนับสนุนการทำโครงการพิเศษทางจิตวิทยา และสนับสนุนทุกเรื่องในชีวิต ตลอดจนให้ความรัก ความอบอุ่น ความหวังใจและให้กำลังใจกับผู้ศึกษาด้วยดี ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา และทำโครงการพิเศษทางจิตวิทยา

คุณค่าของโครงการพิเศษฉบับนี้ ขอมอบแก่ครอบครัว คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่เป็นผู้ให้การสนับสนุน ให้ความรัก ความหวังใจ กำลังใจ และช่วยให้โครงการพิเศษฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

พิชญากัด หอมานาน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	3
1.3 ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
1.5 กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	7
1.6 สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว.....	10
2.1.1 ความหมายของความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	10
2.1.2 กิจกรรมที่สร้างสัมพันธภาพในครอบครัว.....	11
2.1.3 ประเภทและลักษณะของความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	13
2.1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว.....	14
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอบรมเลี้ยงดู.....	16
2.2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู.....	16
2.2.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู.....	17
2.2.3 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู.....	18
2.2.4 การวัดการอบรมเลี้ยงดู.....	21
2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	21
2.3.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	21
2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	22
2.3.3 พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	25
2.3.4 ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูงและต่ำ.....	25
2.3.5 กระบวนการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	27
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	30
2.4.1 เพศกับสัมพันธภาพในครอบครัว.....	28
2.4.2 การอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัว.....	28

สารบัญ

บทที่	หน้า
3. วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	31
3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	31
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	31
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4. ผลการศึกษาค้นคว้า.....	39
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	40
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูและ สัมพันธภาพในครอบครัว.....	41
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	46
5. สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	48
5.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	48
5.2 สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	48
5.3 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	48
5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	49
5.5 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	49
5.6 อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	51
5.7 ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ศึกษา.....	65
ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	67
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	72
ภาคผนวก ง ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability).....	78
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	83
ประวัติย่อของผู้ศึกษา.....	91

สารบัญ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	7
ภาพที่ 2-1 แสดงกระบวนการเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	28

สารบัญ

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 2-1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ.....	26
ตารางที่ 4-1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	40
ตารางที่ 4-2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น.....	40
ตารางที่ 4-3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพครอบครัว.....	40
ตารางที่ 4-4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกเป็น รายชื่อ.....	41
ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการอบรมเลี้ยงดูจำแนกเป็นรายชื่อ.....	44
ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสัมพันธภาพในครอบครัวจำแนกเป็น รายชื่อ.....	45
ตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ.....	46
ตารางที่ 4-8 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตาม สถานภาพทางครอบครัว.....	46
ตารางที่ 4-9 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัว	47
ตารางที่ 4-10 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับสัมพันธภาพใน ครอบครัว.....	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันภายในครอบครัวเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้คนในครอบครัวมีความรัก ความผูกพัน มีความเข้าใจกัน อภัยให้กัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกันเมื่อยามต้องเผชิญปัญหาอุปสรรค ก่อให้เกิด เป็นครอบครัวอันอบอุ่น แต่ถ้าสัมพันธภาพในครอบครัวอ่อนแอ จะส่งผลให้ครอบครัวขาดความอบอุ่นและ มีการหย่าร้างในอัตราที่สูงขึ้น ความจริงนี้กำลังเกิดขึ้นกับสังคมไทย จากดัชนีครอบครัวอบอุ่นที่ถือว่าอยู่ใน เกณฑ์ต้องปรับปรุงอีกทั้งมีทิศทางที่ถดถอยลง โดยเฉพาะด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดู เด็กการดูแลผู้สูงอายุและการหาเลี้ยงครอบครัวของสมาชิกวัยแรงงาน นอกจากนี้ จากการศึกษาดัชนีชี้วัดสุข ภาวะครอบครัวใน พ.ศ. 2552 พบว่า ครอบครัวไทยจำนวนมาก ละเลยการปฏิบัติสิ่งดี ๆ ที่ช่วยเสริมสร้าง สัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในครอบครัว เช่น การใช้วาจาที่ไพเราะต่อกัน การกล่าวคำขอโทษหรือขอบคุณคนใน ครอบครัว การแสดงความรักต่อกันด้วยการโอบกอดหรือสัมผัสเป็นประจำ กิจกรรมสำหรับทุกคนในครอบครัว เป็นเรื่องที่ดีเหมือนจะถูกละเลยอย่างมาก เพราะไม่มีถึงครึ่งของครอบครัวไทยที่ใช้เวลาที่พอจะมีกิจกรรมช่วย กับสมาชิกในครอบครัวเป็นประจำ สาวิตรี ทยานศิลป์ (2554, น. 22) การมีสัมพันธภาพที่ดีจึงมีบทบาทสำคัญต่อ ทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่น ตัวเด็กวัยรุ่นเองอาจมีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หากพ่อแม่ปล่อยปละละเลย ไม่เข้าใจความรู้สึกของเด็ก เด็กอาจจะรู้สึกท้อแท้ ไม่มีใครคอยให้คำปรึกษาและอาจตัดสินใจไปในทางที่ผิด จนนำไปสู่ปัญหาที่กล่าวถึง ข้างต้นได้ ดังนั้นครอบครัวจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าวัยรุ่นจะเริ่มห่าง จากครอบครัวและหันเข้าหากลุ่มเพื่อน แต่ความสัมพันธ์กับครอบครัวก็ยังมีอยู่ วัยรุ่นยังคงต้องการความรัก และความเข้าใจ รวมทั้งการเป็นตัวอย่งที่ดีของพ่อแม่ การประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในช่วงวัยรุ่น ซึ่งมาจากครอบครัวเป็นสำคัญ ประณต เค้าฉิม (2549, น. 380)

ลักษณะสัมพันธภาพในครอบครัว ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญคือคุณลักษณะของคน ในครอบครัว ที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นสำคัญ ทั้งนี้ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีหลาย รูปแบบ ซึ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่กล่าวถึงกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูตามทฤษฎีของ Diana Baumrind (ดูลยา จิตตะยโสธร, 2552 อ้างอิงจาก Baumrind, 1991) ซึ่งประกอบด้วยการอบรมเลี้ยง ดูแบบเอาใจใส่ แบบควบคุม แบบตามใจ และแบบทอดทิ้ง ซึ่งแต่ละแบบ ส่งผลต่อคุณลักษณะของลูกแตกต่างกันไป กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ จะเป็นพ่อแม่ที่มีทั้ง ข้อเรียกร้อง และตอบสนองต่อลูก พ่อแม่จะคอยกำกับและกำหนดมาตรฐานความประพฤติอย่างชัดเจน มีความหนักแน่นมั่นคง แต่ไม่ได้ก้าวก่ายหรือจำกัดขอบเขตลูก วิธีการในการควบคุมดูแลลูก จะเน้น การสนับสนุนมากกว่าการลงโทษต้องการให้ลูกของตนมีความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม พร้อมกับ

ความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และมีการให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมพ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ จะมีการเรียกร้องและชี้แนะลูกให้ทำตาม แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของลูก เป็นพ่อแม่ที่มุ่งให้ลูกอยู่ในโอวาท และคาดหวังว่าลูกต้องเชื่อฟังคำสั่งโดยไม่อธิบายเหตุผลใด ๆ พ่อแม่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นระเบียบให้ลูก และกำหนดให้มีการจัดการดูแลลูกอย่างชัดเจนรวมถึงกำกับกิจกรรมของลูกอย่างถี่ถ้วน การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ จะตอบสนองความต้องการของลูกมากกว่าการเรียกร้องจากลูก พ่อแม่จะไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผน และตามใจลูก ไม่ได้มีการปะทะความเป็นผู้ใหญ่ให้ ยอมให้ลูกจัดการดูแลตัวเองได้อย่างอิสระ และหลีกเลี่ยงการโต้เถียงกับลูก การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งพ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ จะไม่เรียกร้องและไม่ตอบสนองลูก ไม่ได้มีแบบแผนในการเลี้ยงดู และการกำกับดูแล รวมทั้งไม่มีการสนับสนุนลูก บางครั้งทอดทิ้งลูก หรือละเลยความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูลูก ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว (ดูลยา จิตตะยโสธร, 2552 อ้างอิงจาก Baumrind, 1991)

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แต่ละแบบยังส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของลูกด้วย ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองของลูกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่น่าจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองคือการยอมรับตนเอง พอใจในตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานของการมองชีวิตให้ดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า ซึ่งบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงทางจิตใจ เป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในความสามารถและศักยภาพของตนเอง พึ่งพาตนเองได้ ภาควุมิใจ และเคารพตนเอง สามารถบริหารจัดการอารมณ์ได้ดี สุขภาพจิตดี ปรับตัวง่าย ควบคุมตนเองได้ มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ อดทน ยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง มีอารมณ์ขัน มีชีวิตชีวา คิดในทางบวก และเป็นบุคคลมองโลกในแง่ดี สามารถจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สามารถคิดและตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการเข้าสังคม ยอมรับในความแตกต่างของบุคคล มีความประนีประนอมเปิดใจรับ และชื่นชมในความสำเร็จของผู้อื่น (สมพร สุทัศนีย์, 2554) ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีความเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ไม่มีความมั่นคงทางจิตใจ ไม่มั่นใจในความสามารถและศักยภาพของตนเองมักจะพึ่งพาผู้อื่น สุขภาพจิตไม่ดี มีความวิตกกังวลสูง ปรับตัวยาก หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับปัญหา มักคล้อยตามผู้อื่น ขาดทักษะทางสังคม หมกมุ่นอยู่กับเหตุการณ์ในอดีต ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองจึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลทางบวกหรือทางลบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาว่า การอบรมเลี้ยงดู และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวหรือไม่ โดยจะศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ และสถานภาพบุคคลในครอบครัว

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าตนเองกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน

1.3 ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1.3.1 ความสำคัญเชิงวิชาการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางจิตสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู และปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ที่จะนำมาพัฒนาให้นักเรียนเกิดการพัฒนาสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี รวมถึงสามารถที่จะนำผลการศึกษาค้นคว้าที่ได้ไปต่อยอดให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

1.3.2 ความสำคัญเชิงประยุกต์

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้กับบุคคลที่มีความสนใจในการที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองที่ดี และการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมเพื่อเป็นแรงผลักดันที่ทำให้นักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี และอาจส่งผลต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จได้ในอนาคต

1.4 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1.4.1 ประชากร

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 720 คน (ข้อมูลเว็บไซต์, ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2563)

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 364 คน ได้มาจากการใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ. 2549, น.47) โดยกำหนดให้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % ความคลาดเคลื่อนที่ 5 % และใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างในลักษณะการบังเอิญพบ (Accidental Selection) จากประชากรทั้งหมด (สุวิมล ติรกานันท์. 2549, น.194-195)

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. เพศ

- ชาย
- หญิง

2. สถานภาพบุคคลในครอบครัว

- อยู่กับบิดา-มารดา
- อยู่กับบิดา
- อยู่กับมารดา
- อยู่กับญาติ

3. การอบรมเลี้ยงดู

- การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่
- การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
- การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ
- การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

4. การเห็นคุณค่าในตัวเอง

1.4.3.2 ตัวแปรตาม คือ สัมพันธภาพในครอบครัว

1.4.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.4.1 เพศ หมายถึง เพศสภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

1.4.4.2 สถานภาพบุคคลในครอบครัว หมายถึง ลักษณะการอยู่อาศัยร่วมกันระหว่าง นักศึกษากับพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่คนอื่นในครอบครัว แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

- อยู่กับบิดา-มารดา
- อยู่กับบิดา
- อยู่กับมารดา
- อยู่กับญาติ

1.4.5 นิยามปฏิบัติการ

1.4.5.1 สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ความรักและความผูกพัน ความไว้วางใจกันการดูแลเอาใจใส่

การสนับสนุนและช่วยเหลือกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างกัน มีความเข้าใจและห่วงใยกันเสมอ มีการพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวของก่อกีร์ติ ประวัตติ (2557) มาใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ จริ่งที่สุด (5) ถึง จริ่งน้อยที่สุด (1) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่า มีสัมพันธภาพในครอบครัวมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

1.4.5.2 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรทั้งทางตรง ทางอ้อม ทางวาจาและการกระทำ ทำให้บุตรได้รับรู้ทั้งความรู้สึกและการกระทำดังกล่าวซึ่งวัดได้จากคะแนนของแบบสำรวจการอบรมเลี้ยงดูของ Diana Baumrind โดยแบบออกเป็น 4 แบบ (อ้างถึงใน ดุลยา จิตตะยโสธร, 2552, น.175-176; Maccoby, 1980 อ้างใน พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคณะ, 2545, น.6)

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็ก โดยที่บิดามารดาจะอนุญาตให้เด็กมีอิสระตามควรแก่วุฒิภาวะ แต่ในขณะเดียวกัน บิดามารดาจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของเด็ก และกำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตามแนวทางที่บิดามารดากำหนดไว้อย่างมีเหตุผล ถึงแม้บิดามารดาจะมีการเรียกร้องสูง แต่ก็ให้ความรักความอบอุ่นและใส่ใจต่อเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง รับฟังเหตุผลจากเด็ก และสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว

2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่มีความเข้มงวด มีการเรียกร้องสูง แต่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กโดยสิ้นเชิง บิดามารดาไม่มีการจัดระบบ การควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด โดยมีการอธิบายถึงเหตุผลน้อยมากหรือไม่อธิบายเลย เด็กต้องยอมรับในคำพูดของบิดามารดาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมเสมอ มีการใช้อำนาจควบคุมโดยวิธีการบังคับ และถ้าเด็กไม่ทำตามความต้องการความคาดหวังของบิดามารดาจะถูกลงโทษ มักห่างเหินและปฏิเสธเด็ก

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาสนับสนุนและยอมรับเด็กมาก ปล่อยให้เด็กได้ทำสิ่งต่าง ๆ ตามการตัดสินใจของเด็กเองโดยไม่มี การกำหนดขอบเขต ใช้การลงโทษเล็กน้อย ไม่เรียกร้องหรือควบคุมพฤติกรรมเด็ก เด็กสามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกและอารมณ์ได้อย่างเปิดเผย บิดามารดาอาจให้คำปรึกษาหรือพยายามใช้เหตุผลกับเด็ก แต่ไม่มีอำนาจควบคุมพฤติกรรมเด็ก และบิดามารดาจะให้ความรักความอบอุ่น และตอบสนองต่อความต้องการของเด็กเสมอ

4. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่ให้ความสนใจหรือตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก ให้การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กน้อยมาก จะเพิกเฉยต่อเด็กพอ ๆ กับไม่เรียกร้องหรือวางมาตรฐานพฤติกรรมใด ๆ ให้เด็กปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบิดามารดาปฏิเสธเด็กตั้งแต่แรก หรือหมกมุ่นกับปัญหาและความกดดันในชีวิตประจำวันจนไม่มีเวลา

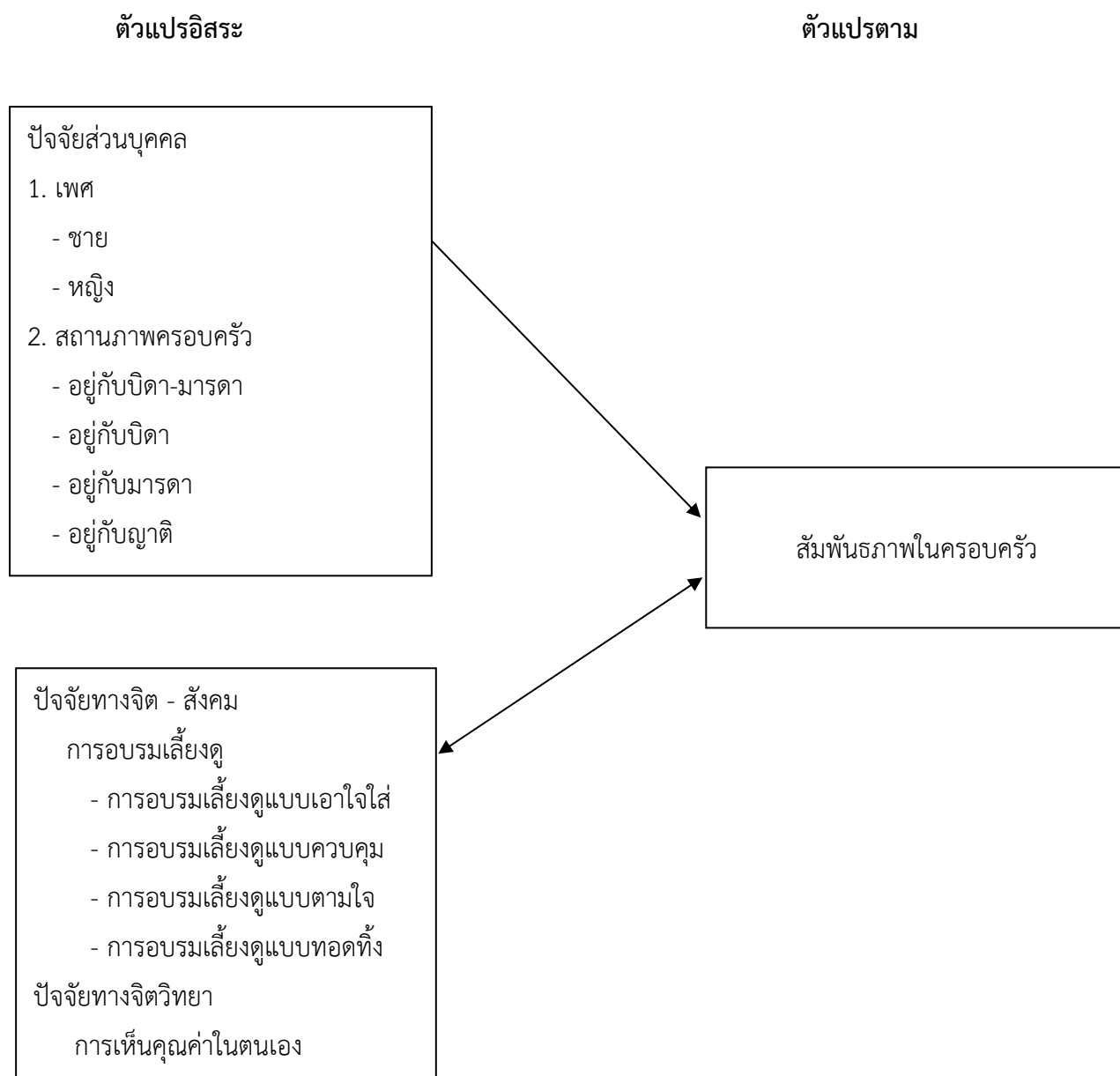
ดูแลเอาใจใส่เด็ก มีท่าทีเฉยเมย ห่างเหิน บิดามารดาจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางโดยสนใจความสะดวกและความสุขสบายของตน ไม่สนใจ ไม่แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่ถูกต้องของเด็ก เพราะรู้สึกว่าเป็นการยุ่งยากและเสียเวลา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เกียรติ ประวัตติ (2557) มาใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด (5) ถึง จริงน้อยที่สุด (1) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า จัดว่าเป็นผู้มีการอบรมเลี้ยงดูในแบบนั้น ๆ มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

1.4.5.3 การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การประเมินความรู้สึกของตนเองว่ามีคุณค่าหรือมีความสำคัญ มีความภูมิใจและเคารพนับถือตนเอง ตลอดจนเห็นว่าคุณค่าของตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือกับบุคคลนั้นด้วย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาวัดการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมาด้วยตนเองซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด (5) ถึง จริงน้อยที่สุด (1) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า จัดว่าเป็นผู้มีการเห็นคุณค่าในตนเอง มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

1.5 กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ 1-1 กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

1.6 สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

- 1.6.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน
- 1.6.2 นักเรียนที่มีสถานภาพบุคคลในครอบครัวต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน
- 1.6.3 การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 1.6.3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 1.6.3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 1.6.3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 1.6.3.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพในครอบครัว
- 1.6.4 การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเอง กับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

- 2.1.1 ความหมายของความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว
- 2.1.2 การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว
- 2.1.3 ประเภทและลักษณะของความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว
- 2.1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอบรมเลี้ยงดู

- 2.2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู
- 2.2.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
- 2.2.3 ดุลยาการอบรมเลี้ยงดู
- 2.2.4 การวัดการอบรมเลี้ยงดู

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

- 2.3.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2.3.3 พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2.3.4 ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูงและต่ำ
- 2.3.5 กระบวนการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

- 2.4.1 เพศกับสัมพันธภาพในครอบครัว
- 2.4.2 การอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

2.1.1 ความหมายความหมายของความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว

อริสา สินธุ (2554, น. 25) ได้ให้ความหมายสัมพันธ์ภาพในครอบครัวว่า หมายถึง การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในเรื่องการแสดงบทบาท ความผูกพันและการสนับสนุนของบุคคลในครอบครัวและลักษณะการเลี้ยงดูของบิดามารดาและผู้ปกครอง

จิรนนท์ ชุนเกศา (2553, น. 5) ได้ให้ความหมายของสัมพันธ์ภาพในครอบครัวว่า หมายถึง ความเกี่ยวข้องผูกพันอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัว ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันนั้นประกอบไปด้วยพฤติกรรมที่เป็นการสนับสนุนทางด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว อารมณ์ของบุคคลหรือสมาชิกในครอบครัวรวมถึงการดูแลเอาใจใส่สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการมีกิจกรรมร่วมกัน

สมิธ วุฒิสวัสดิ์ (2552, น. 22) ได้ให้ความหมายของสัมพันธ์ภาพในครอบครัวว่า หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นระหว่างพ่อแม่ลูก หรือผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะเป็นพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ได้แก่ ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา ด้วยความรักใคร่ผูกพันสมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจและช่วยเหลือกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีความเชื่อและไว้วางใจกัน

อรนุช อุดมสมฤดี (2550, น. 27) ได้ให้ความหมายของสัมพันธ์ภาพในครอบครัวว่า หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลในครอบครัวปฏิบัติต่อกันในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การแสดงความรัก การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

สกัณฑ์ วิแก้วมรกต (2548, น. 10) ได้ให้ความหมายของสัมพันธ์ภาพในครอบครัวว่า หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกัน พฤติกรรมที่ถูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกันดังเช่น พ่อแม่ให้ความรัก ความห่วงใย ความไว้วางใจลูก ให้ลูกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น มีการพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว ยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ ตลอดจนความกลมเกลียวที่พ่อแม่มีต่อกัน

ยิ่งยง ยุทธศักดิ์ (2539, น. 8) ได้ให้ความหมายของสัมพันธ์ภาพในครอบครัวว่า หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์กันระหว่างพ่อแม่ เด็กกับพ่อแม่หรือเด็กกับผู้ปกครอง และเด็กกับสมาชิกในครอบครัว

จากความหมายข้างต้นผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ความรักและความผูกพัน ความไว้วางใจกันการดูแลเอาใจใส่ การสนับสนุนและช่วยเหลือกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างกัน มีความเข้าใจและห่วงใยกันเสมอ มีการพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ

2.1.2 กิจกรรมที่สร้างสัมพันธภาพในครอบครัว

เมื่อระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน หรือลูกต้องไปศึกษาต่อโอกาสที่จะอยู่ร่วมกันระหว่างพ่อแม่ลูกหรือสมาชิกในครอบครัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความอบอุ่นจากครอบครัวจะมีโอกาสน้อยลง เป็นสาเหตุทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความเห็นห่างขาดปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกัน

จากข้อมูลสถิติ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2549, น.8) ได้วิเคราะห์สถานการณ์ครอบครัวไทยด้านการใช้เวลาด้วยกัน พบว่าผู้ใหญ่อายุ 18 ปีขึ้นไปและเด็กหรือเยาวชนอายุ 10-18 ปีมีข้อเสนอแนะต่อการใช้เวลาในครอบครัว คือ การให้เวลากับคนในครอบครัวมากขึ้น ผู้ใหญ่ร้อยละ 33.04 เด็กร้อยละ 49.11 รองลงมา คือพยายามหากิจกรรมที่ทำในครอบครัว ผู้ใหญ่ร้อยละ 27.68 และเด็ก ร้อยละ 25.71 ส่วนกิจกรรมในบ้านที่ทำกับครอบครัวมากที่สุด คือ การดูโทรทัศน์ และบุคคลที่เด็กคิดว่า มีกิจกรรมการดูโทรทัศน์กับเด็กมากที่สุด คือมารดา ทั้งในวันธรรมดา ร้อยละ 30.41 และในวันหยุด ร้อยละ 25.41 กิจกรรมนอกบ้านที่ทำร่วมกับครอบครัว มากที่สุด คือ การไปช้อปปิ้ง และบุคคลที่เด็กคิดว่าร่วมทำกิจกรรมนอกบ้านมากที่สุดในวันธรรมดาคือ เพื่อน ๆ ร้อยละ 29.68 ในวันหยุดคือมารดาร้อยละ 26.96

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลกิจกรรมของครอบครัวจาก (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2548, น. 8) ได้เสนอแนะวิธีการใช้เวลาว่างอย่างมีคุณภาพกับครอบครัว ได้แก่

1. กินอาหารร่วมกันและรับฟังซึ่งกันและกัน
2. อ่านหนังสือกับลูกเป็นประจำ
3. ทำงานบ้านด้วยกัน
4. สอนการบ้านลูก
5. หากิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก
6. เล่นเกม
7. วางแผนทำกิจกรรมนอกบ้าน
8. สนับสนุนกิจกรรมกีฬาและสันทนาการ
9. กำหนดปฏิทินการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว
10. ผลัดกันเล่าเรื่อง
11. สวดมนต์ก่อนนอนและไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา
12. เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

อมรากล อินโชนนท์ (2562, น.21) ได้สรุปวิธีสร้างสุขและสีสันให้เกิดขึ้นกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ประการแรก ความสุขเกิดได้เมื่อคนในครอบครัวมีโอกาสใช้เวลาร่วมกันเป็นช่วงที่ต่างคนต่างกำลังสบายใจ อารมณ์ปลอดโปร่ง ให้ความสนใจ และมองเห็นความสำคัญของกันและกัน สนใจในเรื่องที่พูดใส่ใจในอารมณ์ ความรู้สึกที่แสดงออกมา ไม่ใช่ต่างคนต่างนั่งจมอยู่กับความคิดของตัวเอง แม้จะอยู่ใกล้กัน แต่ก็ไม่มีประโยชน์แต่อย่างใด ความสุขจึงขึ้นอยู่กับเวลาที่ตรงกัน อารมณ์ที่ดีและมีการสื่อสารกัน

ประการที่สอง ความสุขเกิดขึ้นได้เมื่อได้ทำกิจกรรมของครอบครัวร่วมกัน อาจเป็นกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน เช่น ทานข้าว ดูโทรทัศน์ อาจเป็นกิจกรรมที่มีความสนใจร่วมกันเช่น ปลูกต้นไม้ เล่นกีฬา ฟังเพลง หรืออาจจะเป็นงานบ้านก็ได้ อย่างทำกับข้าว ล้างรถที่ทั้งสองฝ่ายต่างทำด้วยความเต็มใจ ไม่เร่งร้อน และมีความรู้สึกสนุกเมื่อได้ช่วยกันทำ ไม่รู้สึกว่าเป็นภาระหน้าที่

ประการที่สาม ความสุขเกิดขึ้นได้เมื่อมีเสียงหัวเราะร่วมกัน ดังนั้น จึงต้องหมั่นสร้างอารมณ์ขันบ้าง หยิบยกเรื่องราวที่จะเรียกรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะของคนใกล้เคียง

ประการสุดท้าย ความสุขที่เกิดขึ้นได้เมื่อมีการแต่งแต้มสีสันให้กับชีวิต ทำอะไรที่พิเศษไปจากชีวิตประจำวันบ้าง เช่น เดินเล่นในสวนสาธารณะ เปลี่ยนนมทานข้าว ทำอะไรให้อีกฝ่ายแปลกใจ เป็นต้น

(จิตติภัทร ประสิทธิ์พร, 2552) ได้อธิบายความหมายของกิจกรรมครอบครัว 4 ก คือกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ให้บุคคลในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ลูก ซึ่งเป็นนักเรียนหรือบุคคลอื่นที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา เป็นต้นได้รู้จักการปฏิบัติต่อกันที่จะทำให้ครอบครัวอบอุ่นและเป็นสุข ซึ่งถ้าครอบครัวอบอุ่นและเป็นสุขแล้วเชื่อว่าจะเป็นเสมือนเกราะป้องกันภัยให้กับลูกเป็นอย่างดี และสามารถเป็นเครือข่ายในการช่วยกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนได้ กิจกรรมที่ครอบครัวควรปฏิบัติต่อกันตามความหมายของกิจกรรมครอบครัว 4 ก คือ กิน กอด กล่อมเกลา และห้องสมุดบ้าน

1) กิน หมายถึง พ่อแม่ลูก ควรกินข้าวร่วมกันอย่างน้อยวันละ 2 มื้อ พ่อแม่อาจใช้เวลาในวงข้าวได้พูดคุยแนะนำสิ่งที่ดีต่อกัน ต่างคนต่างเห็นหน้ากัน ได้เจอคำถามสารทุกข์สุกดิบซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

2) กอด หมายถึง พ่อแม่ ควรโอบกอดลูกหรือสัมผัสตัวลูกบ้าง เพื่อแสดงออกซึ่งความรัก จะทำให้ลูกมีความรู้สึกอบอุ่นและมีความรู้สึกที่พ่อแม่รักเขา

3) กล่อม หมายถึง พ่อแม่ ใช้คำพูดที่ดีต่อกันเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในครอบครัว เป็นคำพูดฝ่ายบวก หรือพูดจาประสาตอกไม่ใช้คำพูดแนะนำสิ่งที่ดีแก่ลูก และให้คำปรึกษาลูกในทุก ๆ เรื่อง

4) เกลา หมายถึง พ่อแม่ ช่วยขัดเกลานิสสัยใจคอ หรือพฤติกรรมที่ไม่ดีของลูกเช่น เป็นคนไม่มีน้ำใจ ขี้โมโห หรือหงุดหงิดง่าย เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าวผู้ศึกษาสรุปได้ว่า การให้เวลากับคนในครอบครัวมากขึ้น เช่น การดูโทรทัศน์ และบุคคลที่เด็กคิดว่า มีกิจกรรมการดูโทรทัศน์กับเด็กมากที่สุด คือมารดา ทั้งในวันธรรมดา กิจกรรมนอกระบบที่ทำร่วมกับครอบครัว มากที่สุด คือ การไปช้อปปิ้ง และบุคคลที่เด็กคิดว่าร่วมทำกิจกรรมนอกระบบมากที่สุดในวันธรรมดาเป็นการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ให้บุคคลในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ลูก ซึ่งเป็นนักศึกษาหรือบุคคลอื่นที่เป็นผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเป็นปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา เป็นต้นได้รู้จักการปฏิบัติต่อกันที่จะทำให้ครอบครัวอบอุ่นและเป็นสุข

2.1.3 ประเภทและลักษณะของสัมพันธภาพในครอบครัว

(สัญญา วิวัฒน์, 2544, น. 14) กล่าวว่าเรื่องของครอบครัวมีความหมายเจาะลงมามากกว่าการสมรส ครอบครัว (Family) เป็นเรื่องการจัดการในบ้าน (Household Arrangement) เป็นเรื่องของภรรยาสามีและลูก และญาติสายเลือดเดียวกัน ซึ่งในปัจจุบันนิยมแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) คือ ครอบครัวที่มีสามี ภรรยา และลูกอยู่รวมกันในบ้าน

2. ครอบครัวร่วม (Joint Family) ได้แก่ การที่หลายครอบครัวสายเลือดเดียวกัน พ่อแม่เดียวกัน แต่พ่อแม่สิ้นชีวิตไปแล้ว เหลือแต่รุ่นลูกชายที่แต่งงานแล้ว พร้อมทั้งลูกของเขา อยู่ในบ้านเดียวกัน มีหัวหน้าครอบครัวเป็นคณะ

3. ครอบครัวขยาย (Extended Family) คือ ครอบครัวที่มีคน 2 ชั่วอายุ (generations) ขึ้นไป อยู่ในครอบครัวเดียวกัน ผู้มีอำนาจในครัวเรือนที่สุด คือ คนชั่วอายุแรก หรือพ่อแม่ของหัวหน้า

ส่วนเรื่องอำนาจของในครัวเรือนนั้น คนที่มีอำนาจในครัวเรือน มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ หรือการควบคุมครอบครัวฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่มี 3 แบบด้วยกัน คือ

1. พ่อมีอำนาจ (Patriarchy) หรือพ่อเป็นใหญ่ ครอบครัวแบบนี้พ่อจะเป็นคนตัดสินใจเรื่องครอบครัวทั้งหมดหรือเรื่องใหญ่ทั้งหมด คนอื่นในครอบครัว รวมทั้งแม่ (ภรรยา) จะต้องปฏิบัติตามอำนาจในครัวเรือนแบบนี้มีมานานและแพร่หลายในสังคมต่าง ๆ ครอบครัวไทย ครอบครัวอเมริกัน ครอบครัวญี่ปุ่น แต่ก่อนก็เป็นแบบนี้ แต่ปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว

2. แม่เป็นใหญ่ (Matriarchy) คือ แม่มีอำนาจตัดสินใจหรือควบคุมคนในครอบครัว ครอบครัวคนดำในอเมริกา หรือครอบครัวคนชั้นล่างของอเมริกัน ครอบครัวมินังกาบาในอินโดนีเซีย เป็นแบบนี้

3. พ่อแม่เป็นใหญ่ (Equalitarianism) คือครอบครัวแบบที่สามีภรรยามีอำนาจควบคุมหรือตัดสินใจเรื่องราวในครอบครัวเท่า ๆ กัน หรือตกลงแบ่งอำนาจกันระหว่างพ่อแม่ว่าใครมีอำนาจในเรื่องใด ส่วนใหญ่มักจะให้พ่อตัดสินใจเรื่องนอกบ้าน แม่ควบคุมเรื่องในบ้าน ในสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่นิยมแบบนี้ ไม่ว่าจะ เป็นสังคมไทย สังคมอเมริกัน ซึ่งเป็นประชาธิปไตยและปัจเจกนิยม (individualism) มาก ลูกก็พลอยมีอำนาจแต่ต้องไม่ได้ ทำให้ครอบครัวอเมริกันไม่มั่นคงเหมือนแต่ก่อน

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลของ (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2562, น.13) ที่สำคัญคือการเป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง โดยการจะพิจารณาว่าครอบครัวใดเป็นครอบครัวที่เข้มแข็งสามารถพิจารณาได้จาก 6 ด้าน

1. มีสัมพันธภาพภายในเหนียวแน่น มีความเป็นปึกแผ่น มีความรู้สึกใคร่และผูกพันทางใจต่อกันต่างคนต่างมีคุณค่าในใจของกันและกัน เข้าใจ เป็นห่วงเป็นใย มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมสุข ไม่ทอดทิ้งกัน ให้ความอบอุ่นต่อกัน สามารถให้อภัยกันได้

2. มีหลักคิดคุณธรรมที่เข้มแข็ง สมาชิกครอบครัวมีชีวิตที่มีเป้าหมาย ตระหนักในความสำคัญของชีวิต ครอบครัว สังคม มีหลักธรรมประจำใจ มีความชัดเจนในเรื่องผิด ชอบ ชั่ว ดี รู้ว่าอะไรคืออบายมุข หลบเลี่ยง หลีกห่างได้ สามารถสั่งสอนอบรมลูกเข้าหรือดูแลสมาชิกครอบครัวไปในทางที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและชุมชน

3. มีการเรียนรู้เพื่อเท่าทันการเปลี่ยนแปลง ครอบครัวที่เข้มแข็ง ควรมีความสามารถในการทำความเข้าใจกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เข้ามากระทบตน และสามารถจัดการกับสภาพของครอบครัวตนได้อย่างเป็นฝ่ายกระทำไม่ตกเป็นฝ่ายถูกกระทำ หรือตามกระแสไปโดยไม่รู้ไม่เข้าใจ

4. พึ่งตนเองได้ ครอบครัวเข้มแข็ง ควรมีความสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง มีทรัพยากรของตน ไม่ว่าจะเป็นทุนด้านใด ทุนแรงงาน ทุนที่ดิน ทุนปัญญาความรู้ ทุนบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ทุนชุมชน ฯลฯ ดำรงชีพอยู่ได้ตามสมควร แม้ไม่ร่ำรวยแต่ก็ช่วยตนเองได้ ครอบครัวที่ยากจนขั้นแค้น มีความพิการขาดทุนชีวิต หรือเต็มไปด้วยหนี้สิน คงยากที่จะพึ่งพาตน

5. ถ้ามีลูก สามารถเลี้ยงลูกได้ดี ลูกที่มีพัฒนาการดีแต่ละช่วงวัย ทั้งสุขภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตแจ่มใส มีความสุข เข้ากับคนอื่นได้ดี เป็นที่รักใคร่ของคนอื่น และใฝ่เรียนรู้ ย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ของความเข้มแข็งของพ่อแม่ ครอบครัว

6. เกื้อกูลต่อสังคมรอบข้างตน ครอบครัวเข้มแข็ง นอกจากจะช่วยเหลือตนเองได้แล้ว ควรมีความสามารถที่จะเข้าใจคนอื่น และเห็นประโยชน์ของความเกื้อกูลที่มีต่อกันในชุมชน ดูแลคนอื่นได้ตามสมควร

จากประเด็นดังกล่าวผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและสรุปได้ว่า ครอบครัวแบบออกได้หลากหลายประเภทได้แก่ ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวร่วม และครอบครัวขยาย อำนาจในครัวเรือนหรือผู้ควบคุมครอบครัวที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ มี 3 แบบ คือพ่อเป็นใหญ่ แม่เป็นใหญ่ และทั้งพ่อแม่เป็นใหญ่ ทั้งนี้ สังคมสมัยใหม่มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ทำให้แบ่งอำนาจระหว่างสามีและภรรยา นอกจากนี้ครอบครัวต้องอาศัยการมีสัมพันธภาพภายในเหนียวแน่นมีหลักคิดคุณธรรมที่เข้มแข็ง มีการเรียนรู้เพื่อเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถพึ่งตนเองได้ สามารถเลี้ยงลูกได้ดีและการเกื้อกูลต่อสังคมรอบข้างต้น โดยการมีครอบครัวที่เข้มแข็งจะนำมาซึ่งความสุขและประโยชน์ต่อคนในครอบครัวและสังคมรอบข้าง

2.1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ซัลลิแวน (Sullivan อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2551, น. 78-84) ได้อธิบายว่า โครงสร้างของบุคลิกภาพมีหลากหลาย เป็นผลจาก "ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล" อาจเป็นบุคคลที่มีตัวตนจริง ๆ หรืออาจเป็นบุคคลในความคิดฝัน เช่น จากหนังสือประวัติศาสตร์ นวนิยาย เขากล่าวว่า ส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์เช่น ความเชื่อ ความฝัน ค่านิยม ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ถูกหล่อหลอมมาจากลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสิ้น ซัลลิแวนอธิบายว่า เป็นความยากลำบากที่จะกำหนดลงไปว่า โครงสร้างบุคลิกภาพประกอบด้วยอะไรเพราะความซับซ้อนของมิติต่าง ๆ ของบุคลิกภาพ อย่างไรก็ตามเขาได้กำหนดโครงสร้างอย่างหยاب ๆ เป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ Dynamisms, Personifications และ Cognitive Processes

1. Dynamisms คือพฤติกรรมที่เป็นความเคยชินด้านความสัมพันธ์กับคนอื่น ศูนย์กลางของ Dynamisms คือ Self, Self เป็นกระบวนการที่พัฒนามาจากการใช้กลไกป้องกันตนเองเพื่อให้ความสัมพันธ์กับผู้อื่นดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู

2. Personifications คือมโนภาพที่ปัจเจกชนวาดเป็นภาพตนเองเป็นภาพที่คนอื่นมีสัมพันธภาพกับตน ภาพนี้เป็นจุดชุมนุมพร้อมกอบปรัดด้วยความรู้สึก เจตคติ และความคิดรวบยอด งอกงามมาจากประสบการณ์ ความสนใจหวัง และความหวาดกลัว เช่น ทารกวาดมโนภาพแม่ของตนว่าเป็นแม่ที่ดี เพราะทารกนั้นได้รับการเลี้ยงดูให้เป็นสุขสำราญ ในทางตรงกันข้าม มโนภาพแม่ในด้านลบก็มีเพราะทารกได้ประสบการณ์การเลี้ยงดูรูปแบบต่าง ๆ จากวิธีการเลี้ยงดูของแม่

3. Cognitive Processes ซัลลิแวนเชื่อว่ากระบวนการความคิดเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบุคลิกภาพ แง่มุมคำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการความคิดของซัลลิแวนคือประสบการณ์เชิงความคิด มี 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่

3.1 Prototaxic เป็นประสบการณ์เบื้องต้นที่ยังไม่ได้พัฒนาปรับปรุง เป็นความคิดระดับทารก ซึ่งรับรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างไม่เฉพาะเจาะจง ไม่เข้าใจความหมายของสิ่งที่รับรู้ ดังนั้นทารกไม่สามารถคิดแบบสัมพันธภาพไม่เข้าใจความหมายของกาลและเวลา และสถานที่ ไม่สามารถแยกตนเองออกจากสิ่งแวดล้อม

3.2 Parataxic เมื่อเด็กมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นลักษณะความคิดพัฒนาจากขั้น Prototaxic ความคิดขั้นตอนนี้มีลักษณะเข้าใจสัมพันธภาพกับสิ่งต่าง ๆ ประสบการณ์ความคิดและความฝันปน ๆ กันนั้นไปจริงบ้างไม่จริงบ้าง แต่ตามความคิดของเด็กความคิดเหล่านั้นเป็นความจริง ซัลลิแวนเชื่อว่า ความคิดฝันนี้อาจแสดงออกให้ปรากฏเมื่อบุคคลนั้นมีความเจ็บป่วย อนึ่งลักษณะความคิดแบบนี้ยังคงเป็นลักษณะความคิดของคนวัยผู้ใหญ่ที่ชอบคิดแบบกึ่งฝันถึงจริง ดังนั้น บางคนจึงชอบนิยายและหนังชวนฝัน

3.3 Syntactic เมื่อเด็กมีความสามารถทางภาษาเพิ่มขึ้นถึงระยะที่รู้จักใช้สัญลักษณ์ความคิดของเด็กตรงต่อความเป็นจริงมากขึ้น จึงสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี และตรงกับข้อเท็จจริงยิ่งกว่าเดิม สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อ กับผู้คนรอบข้างได้ดีขึ้น

วิลเลียม ซ็อด (William Shots อ่างในถึง อาจารย์ ช่างประดับ, 2550 น.30) กล่าวถึงทฤษฎีสามมติของความสัมพันธระหว่างบุคคล ดังนี้

มิตที่ 1 การเข้ากลุ่ม (Inclusion) หมายถึงขอบเขตการติดต่อของมนุษย์บางคนชอบการเข้ากลุ่มมาก ชอบที่จะไปงานเลี้ยงต่าง ๆ และทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่ม ชอบที่จะเป็นผู้เริ่มต้นการสนทนากับคนแปลกหน้าก่อน ในขณะที่บางคนชอบที่จะอยู่คนเดียว ชอบความเป็นส่วนตัว และหลีกเลี่ยงงานต่าง ๆ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้ มีตั้งแต่ระดับ Over Social (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์เมื่ออยู่ตามลำพัง) จนถึง Under Social (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์เมื่อมีบุคคลอื่นปรากฏอยู่ด้วย)

มิตที่ 2 การควบคุม (Control) หมายถึง ขอบเขตของอำนาจการควบคุมและมีอิทธิพล บางคนมีความสุขเมื่อเขาได้รับมอบหมายให้ดูแลบุคคลอื่นชอบที่จะเป็นเจ้านายเป็นผู้ให้คำสั่งหรือเป็นผู้ทำการตัดสินใจสำหรับตนเองและผู้อื่น แต่บางคนชอบที่จะไม่ต้องควบคุมหรืออยู่เหนือบุคคลอื่น พอใจที่จะไม่เคยบอกให้ใครทำอะไรและพยายามค้นหาสภาพที่จะไม่ต้องรับผิดชอบอะไรมนุษย์มีความแตกต่างกันในความปรารถนาที่จะควบคุมบุคคลอื่น หรือเป็นอิสระจากการควบคุมบุคคลอื่นตั้งแต่ Autocratic (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์หรือไม่ได้เป็นผู้ควบคุม) จนถึง Abdicratic (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์ขณะที่ควบคุมบุคคลอื่น)

มิติที่ 3 ความรักใคร่ผูกพัน (Affection) หมายถึง ขอบเขตของการใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลอื่น บางคนได้รับความพอใจจากการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นซึ่งเขาสามารถพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของเขา ความลับและความคิดภายในตัวเขาชอบที่จะมีคนที่เขาไว้วางใจได้หนึ่งหรือสองคนหรือมากกว่านั้น แต่บางคนพอใจกับการหลีกเลี่ยงจากการเปิดเผยกับบุคคลอื่นและค่อนข้างที่จะรักษาสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นให้อยู่ในระดับที่คุ้นเคยมากกว่าระดับการเป็นเพื่อนสนิท

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

2.2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร (2550, น. 106) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง การตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก การถ่ายทอดวัฒนธรรม ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาที่ดีอย่างรอบด้าน คือ กาย ใจ สังคม และปัญญา

ละมัย ทุมพัตน์ (2550 น. 41) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็กปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะของการอบรมสั่งสอนด้วยวาจา และการกระทำที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพที่ดี และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมที่ตนอาศัยอยู่

อรัญญา กาญจนนา (2549, น. 32) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจาและกิริยาท่าทางในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชี้แนะ ให้อาหาร และลงโทษ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาจริยธรรมของเด็ก

สมาพร ภัทรพงศ์กิจ (2551, น. 5) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน โดยการให้คำแนะนำสั่งสอน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรักความอบอุ่น ตอบสนองความต้องการทางกายและใจ เพื่อให้เด็กเจริญเติบโต และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สุดารัตน์ สายรัตน์ (2551, น. 42) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง การที่พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นทางร่างกายและจิตใจ การอบรมสั่งสอนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตในสังคม ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

กนกนันทน์ สายอุบล และสุนันทวดี ศรีสง่า (2552, น. 16) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง การเลี้ยงดูเอาใจใส่ แนะนำอบรมสั่งสอน โดยมีการอบรมสั่งสอน และควบคุมผสมผสานกันไปเพื่อให้เด็กเป็นคนดีของสังคม ให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งพ่อแม่มีหน้าที่สำคัญที่ต้องอบรมเลี้ยงดูและรวมไปถึงญาติมิตร ครู และผู้ใหญ่ในชุมชน

อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์ (2554, น. 111) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง เป็นหน้าที่ของคู่สมรสทุกคู่ที่มีลูกจะต้องทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อการอบรมเด็ก ซึ่งเป็นสมาชิกใหม่ของครอบครัวอีกชีวิตหนึ่ง

สุกัญญา ชาร์ลสัน (2555, น. 15) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง กระบวนการที่ครอบครัวปฏิบัติต่อเด็กในการตอบสนองความต้องการของเด็ก มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ดูแลปกป้องคุ้มครองเด็ก โดยใช้วิธีการต่าง ๆ สั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งการถ่ายทอดวิถีชีวิตทางสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ให้แก่เด็กเพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับของสังคม

เคเกิน (Kagari 1975, อ้างถึงใน ปิยะบุตร อัครวิบูลย์, 2557, น.22) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่าหมายถึง การดำเนินการตามรูปแบบของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการจัดเวลาทางสังคมของบุตรหลานของคุณ

บรู๊ค (Brooks 1991, อ้างถึงใน ปิยะบุตร อัครวิบูลย์, 2557, น.25) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วย การหนุนเสริม การปกป้อง และการชี้แนะแนวทางต่อเด็ก โดยผ่านตลอดช่วงพัฒนาการของเด็ก

แซส (Sasse 1997, อ้างถึงใน ปิยะบุตร อัครวิบูลย์, 2557, น.27) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็ก ซึ่งพ่อแม่จะใช้รูปแบบการเลี้ยงดูตามที่ตนคิดว่าเหมาะสมและควรจะเป็น ทั้งนี้เกิดจากความรู้ประสบการณ์ และบุคลิกภาพของพ่อแม่ ตลอดจนอิทธิพลทางสังคม เจตคติของพ่อแม่ที่มีต่อลูก และการอบรมสั่งสอนเด็ก

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู (Parenting) หมายถึง วิธีการที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตร ในลักษณะของการอบรมสั่งสอน การดูแลเอาใจใส่ การปกป้องและคุ้มครองบุตร รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว ทั้งนี้บิดามารดาจะใช้รูปแบบการเลี้ยงดูบุตรตามที่ตนเองคิด อันเนื่องมาจากความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนอิทธิพลทางสังคม

2.2.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

การพัฒนาบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ ประเทศใดมองข้ามความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ประเทศนั้นย่อมประสบความล้มเหลวในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจมิได้ขึ้นกับเงินทุนและทรัพยากรธรรมชาติเท่านั้น แต่ขึ้นกับคุณภาพของประชาชนผู้ที่จัดการกับเงินทุนและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เป็นหลักนักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา และนักการศึกษาต่างเห็นพ้องกันว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545 น. 75)

เฮอร์ลอค (Hurock, 1956, p. 512 อ้างถึงใน ดวงพร พิณธรรักษ์, 2545 น. 21) ยังกล่าวว่าทัศนคติของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดทัศนคติและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก เด็กที่ประสบความสำเร็จเมื่อเติบโตขึ้นนั้น ส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีทัศนคติต่อเด็กในทางชื่นชอบ และมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่และเด็ก อันจะทำให้เด็กมีการปรับตัวทางอารมณ์และสังคมอย่างดีเลิศ

(อุบลรัตน์ เพ็งสฤติย์ 2554, น. 111) มีความเห็นว่า การให้ความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่นทางจิตใจกับเด็กเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป

Liccona (1983, อ้างถึงใน ปิยะบุตร อัครวิบูลย์, 2557, น. 3) กล่าวว่า หน้าที่สำคัญของการเป็นพ่อแม่ ไม่มีอะไรที่จะสำคัญเท่ากับการเลี้ยงดูให้ลูกเป็นคนดี ทั้งนี้เพราะว่าหลักศีลธรรม หรือพื้นฐานของความดีนั้นเป็นหัวใจของความเป็นมนุษย์มีในบางครั้งที่พ่อแม่หลายคนอาจคาดหวังให้ลูกมีผลการเรียนที่ดี เล่นกีฬาเก่ง หรือมีเพื่อนฝูงมาก แต่แท้จริงแล้ว หากขาดสิ่งเหล่านี้ก็ไม่ได้หมายความว่าความเป็นคนหรือเป็นมนุษย์จะลดน้อยลง แต่ในอีกกรณี หากลูกของเราเป็นคนไม่ดีและไม่ได้มาตรฐาน จะส่งผลให้เขาไม่สามารถภูมิใจในฐานะที่เป็นบุคคลได้ ความเป็นคนของเขาจะลดน้อยลง

จากประเด็นดังกล่าวผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ดีจะช่วยให้เด็กเติบโตมาอย่างสมบูรณ์ ทั้งด้านพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด และด้านอารมณ์ ช่วยให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง และเมื่อเจอปัญหาที่แก้ไม่ได้ พ่อแม่ก็จะเป็นที่พึ่งหนึ่งที่เด็กจะเลือก เนื่องจากความผูกพันที่ดี และมีความเข้าใจใจเด็ก นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดู ยังเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสม เพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข อีกทั้ง การที่สมาชิกในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี จะส่งผลให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

2.2.3 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

เฮอร์ลอค (Hurlock, 1984, pp. 402-403, อ้างถึงในสมาพรภัทรพงศ์กิจ, 2551, น. 32) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบดังนี้

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่รู้สึกว่ามีบิดา มารดา ก้าว่ำเรื่องส่วนตัวของตนเองทำให้ตนเองรู้สึกผิดเมื่อแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของบิดามารดา และบิดามารดาใช้คำพูดที่ทำให้ตนเองรู้สึกอับอาย

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่รู้สึกว่ามีบิดา มารดา ปฏิบัติต่อตนอย่างยุติธรรม บิดามารดาที่มีความอดทน ไม่ตามใจและเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตร ให้ความร่วมมือแก่บุตรตามโอกาสอันควร

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่รู้สึกว่าตนเองได้รับความเอาอกเอาใจ ตามใจ และไม่ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือ เอาใจใส่จากบิดามารดาเท่าที่ควร

(ศิริกุล อิศรนุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร, 2550 น. 109) หมายถึง พฤติกรรมของบิดา มารดา ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบ่งได้เป็น 2 มิติ ได้แก่ 1) มิติควบคุมหรือเรียกร้องจากบิดามารดา (Controlling / Demand) คือ การที่บิดามารดากำหนดมาตรฐานสำหรับเด็กและเรียกร้องให้เด็กปฏิบัติตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้และ 2) มิติตอบสนองความรู้สึกเด็ก (Responsive) คือ การที่บิดา มารดาตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง

ดูลยา จิตตะยโสธร (2552, น. 175 ได้ให้รายละเอียดของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 รูปแบบ ของ Diana Baumrind (1991) ดังนี้

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ จะเป็นพ่อแม่ที่มีทั้งข้อเรียกร้อง และตอบสนองต่อลูก พ่อแม่จะคอยกำกับและกำหนดมาตรฐานความประพฤติอย่างชัดเจน มีความหนักแน่นมั่นคง แต่ไม่ได้ก้าว่ำหรือจำกัดขอบเขตลูก วิธีการในการควบคุมดูแลลูก

จะเน้นการสนับสนุนมากกว่าการลงโทษต้องการให้ลูกของตนมีความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม พร้อมกับ การมีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และมีการให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian) พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ จะมีการเรียกร้องและขี้นำลูกให้ทำตาม แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของลูก เป็นพ่อแม่ที่มุ่งให้ลูกอยู่ในโอวาท และคาดหวังว่าลูกต้องเชื่อฟังคำสั่งโดยไม่อธิบายเหตุผลใด ๆ พ่อแม่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นระเบียบให้ลูก และกำหนดให้มีการจัดการดูแลลูกอย่างชัดเจนรวมถึงกำกับกิจกรรมของลูกอย่างถี่ถ้วน

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive) พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ จะตอบสนองความต้องการของลูกมากกว่าการเรียกร้องจากลูก พ่อแม่จะไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผน และตามใจลูก ไม่ได้มีการบ่มเพาะความเป็นผู้ใหญ่ให้ ยอมให้ลูกจัดการดูแลตัวเองได้อย่างอิสระ และหลีกเลี่ยง การโต้เถียงกับลูก

4) การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง-ไม่ใส่ใจ (Rejecting neglecting) พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดู ลูกในลักษณะนี้ จะไม่เรียกร้องและไม่ตอบสนองลูก ไม่ได้มีแบบแผนในการเลี้ยงดู และการกำกับดูแล รวมทั้ง ไม่มีการสนับสนุนลูก บางครั้งทอดทิ้งลูก หรือละเลยความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูลูก

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรุณพันธ์ ชูชม และ งามตา วรินทร์านนท์ (2528, อ้างถึงใน เกษตรชัย และหิม, 2556, น. 69) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน บิดามารดาจะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรักใคร่ มีการเอาใจ ใส่ทุกข์สุข มีความใกล้ชิด ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้ในสิ่งที่เด็กต้องการผล คือเด็กจะเห็นความสำคัญของบิดามารดา ยอมรับและเชื่อฟังการอบรมสั่งสอน เมื่อโตขึ้นเด็กจะรู้จักรักใคร่ ไว้วางใจผู้อื่น ปรับตัวได้ดี มีสุขภาพจิตดี เมื่อเด็กกระทำผิดจะยอมสารภาพผิด และรู้สึกอายในการทำผิด มีความก้าวร้าวน้อย และให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมาก

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล บิดามารดาจะอธิบายเหตุผลแก่เด็กในขณะที่ส่งเสริมหรือ ชัดขวางการกระทำหรือการลงโทษมีการให้รางวัลและลงโทษ อย่างเหมาะสมกับการกระทำของเด็กมากกว่า การปฏิบัติตามอารมณ์ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดควรทำและไม่ควรทำ มีความสำคัญต่อการส่งเสริมจริยธรรม ของเด็กด้วย

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตหรือทางกาย บิดามารดาจะใช้การลงโทษทางกายหรือ ทางจิตกับเด็ก การลงโทษทางกายจะเป็นวิธีปรับพฤติกรรมที่บิดามารดาใช้อย่างจงใจ ใช้นานหรือบ่อยกว่า การให้รางวัล การลงโทษทางกายมีประโยชน์น้อย ยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว ทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว รังแกข่มเหงผู้อื่นแฉ ส่วนการลงโทษทางจิตจะช่วยส่งเสริมจริยธรรมของเด็ก

4) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม บิดามารดาชอบออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม แล้วคอยตรวจ ตราใกล้ชิดว่าปฏิบัติตามหรือไม่ ถ้าไม่ทำตามจะลงโทษเด็ก ถ้าควบคุมน้อยจะปล่อยให้เด็กคิดและตัดสินใจเอง ว่าควรทำหรือไม่ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้งโดยผู้ใหญ่ไม่ยุ่งเกี่ยวมากนัก ซึ่งจะเหมาะสมกับ เด็กช่วยวัยรุ่นและเด็กชาย ส่วนแบบควบคุมมากจะเหมาะสมกับเด็กกระยะก่อนวัยรุ่นและเด็กหญิง

5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว บิดามารดาจะเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันด้วยตัวเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู ผลคือช่วยให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้เร็ว ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป

จากการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะต่าง ๆ ผู้ศึกษาสนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ Diana Baumrind ซึ่งเป็นการแบ่งมิติที่ครอบคลุมทั้งในด้านการให้ความรักการเอาใจใส่ การควบคุม การตามใจ และการทอดทิ้ง ซึ่งเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผู้นำไปศึกษาวิจัยจำนวนมาก เป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ง่ายต่อการเข้าใจ และสามารถนำไปใช้อบรมเลี้ยงดูบุตรหลานได้เป็นอย่างดี

2.2.4 การวัดการอบรมเลี้ยงดู

ในการวัดการอบรมเลี้ยงดูส่วนใหญ่ จะใช้แบบสอบถามมาตรฐานประเมินค่า (rating Scale) ตั้งแต่ 3 ระดับ ไปจนถึง 6 ระดับ ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ อรัญญา กาญจนานา (2549 น. 62) ได้ใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และไม่ปฏิบัติเลย ส่วนแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ ได้แก่ แบบสอบถามของ ดวงพร พิณธรรักษ์ (2545, น. 57) ซึ่งปรับจากแบบวัดวิธีการอบรมเลี้ยงดูของดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และงามตา วณิชทานนท์ (2528 อ้างถึงใน ดวงพร พิณธรรักษ์, 2545, น. 57) และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ สมภาพ ภัทรพงศ์กิจ (2551, น. 48) ปรับจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ศิริพันธ์ วรรณกิจ (2545 น. 149-151 อ้างถึงใน สมภาพ ภัทรพงศ์กิจ, 2551 น. 48) นอกจากนี้ มีการใช้แบบสอบถามในลักษณะเลือกตอบ (Multiple-Choice) ซึ่งเป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ สุดารัตน์ สายรัตน์ (2551, น. 58) ปรับจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ชนาธิป ชินะนาวิ (2545, อ้างถึงใน สุดารัตน์ สายรัตน์, 2551 น. 58) โดยตัวเลือกในแบบสอบถามจะมี 3 ตัวเลือก ซึ่งครอบคลุมวิธีการอบรมเลี้ยงดู 3 รูปแบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ในการให้คะแนน จะให้จากการตอบตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละด้าน โดยพิจารณาว่า บุคคลมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูในด้านใดมากที่สุด ถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแบบนั้น

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ บาร์มรินด์ (Baumrind, 1991, อ้างถึงใน ปิยะบุตร อัครวิบูลย์, 2557, น. 62) โดยใช้มาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด มีการให้คะแนนตั้งแต่ จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ไปจนถึง จริงน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน ในการแปลความหมาย จะแบ่งโดยใช้วิธีอิงกลุ่ม กล่าวคือ ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยรวม จัดอยู่ในกลุ่ม “มาก” ส่วนผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยรวม จัดอยู่ในกลุ่ม “น้อย”

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.3.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

สกล วงเจริญศรี (2556, น. 100) ได้ให้ความหมายว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง สภาวะทางจิตใจหรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเองหรือการอธิบายเกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเห็นคุณค่าในตนเอง ความสำคัญต่อตนเอง ความสามารถของตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนมีการรักษาความสมดุล ความพอเพียงและความสงบภายในตน อันส่งผลต่อการเคารพบุคคลอื่น ๆ รอบข้างด้วย

ราชบัณฑิตยสถาน (2553: 270) ได้ให้ความหมายว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง เจตคติของการยอมรับตนเอง ประเมินตนเองว่ามีคุณค่า (Self-Approval) และการนับถือตนเอง (Self-Respect) มีความภูมิใจในตนเอง โดยเฉพาะเรื่องของค่านิยม ลักษณะนิสัย และศักดิ์ศรีของตน

วิทยากร เชียงกุล (2552, น. 212) ได้ให้ความหมายว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การยอมรับนับถือตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง ความรู้สึกมั่นใจว่าตนเองมีคุณค่า มีความภูมิใจในตนเองในเรื่องค่านิยม ลักษณะนิสัยและศักดิ์ศรีของตน เป็นพัฒนาการทางด้านจิตใจที่สำคัญตั้งแต่วัยเด็กที่พ่อแม่ผู้ปกครองควรจะช่วยส่งเสริม เพื่อให้เขาจะได้พัฒนาไปสู่ความเจริญงอกงามทางด้านจิตใจได้อย่างดีต่อไป

วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์ (2552, น. 16) ได้ให้ความหมายว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การประเมินความรู้สึกที่มีต่อตนเองว่าตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญ มีความหมาย ยอมรับตนเอง ภูมิใจในตนเองและมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตได้

ปรีชา ธรรมมา (2547, น. 153) ได้ให้ความหมายว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลเห็นความสำคัญและคุณค่าของตัวเองกับทั้งเห็นว่าคุณค่าของตนเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นด้วยทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกที่ดีงามต่อตนเอง

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543, น. 12) ได้ให้ความหมายว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความคิดของบุคคลเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นคนที่มีคุณค่า มีความหมาย และมีประสิทธิภาพเพียงใด

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึงการประเมินความรู้สึกของตนเองว่ามีคุณค่าหรือมีความสำคัญ มีความภูมิใจและเคารพนับถือตนเอง ตลอดจนเห็นว่าคุณค่าของตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือกับบุคคลนั้นด้วย

2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem)

การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นการที่บุคคลพิจารณาจุดอ่อน จุดแข็งของตน มองตนเองว่ามีคุณค่ามีความสามารถ มีความสำคัญ ยอมรับและเรียนรู้ความล้มเหลวที่ได้รับ กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่หรือเป้าหมายที่วางไว้ โดยได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความสำคัญต่อทุกช่วงชีวิตของเด็ก เด็กที่มีความนับถือตนเองหรือมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเองก็เปรียบเสมือนกับเป็นคนพิการทางบุคลิกภาพ เช่นเดียวกับความพิการทางร่างกาย ซึ่งจะทำให้ประสบความล้มเหลวในชีวิตทุก ๆ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองจึงมีความสำคัญต่อคนเราทุก ๆ ช่วงชีวิต มีความสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กในช่วงวัยเด็ก ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง รู้ว่าตนเองมีความสำคัญ ซึ่งจะมีผลต่อ

รากฐานทางบุคลิกภาพและเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้ บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง รู้ว่าตนเองมีคุณค่ามักจะมีการประเมินตนเองในด้านดี แต่ถ้าบุคคลใดที่มีความรู้สึกว่ามีใครสนใจไม่ได้รับการยอมรับ หรือทำอะไรแล้วไม่ประสบความสำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่าเมื่อเกิดความรู้สึกนี้ขึ้น ทำให้บุคคลเกิดความไม่เชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกัน จึงมีผลต่อความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความรู้สึกภายในของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการประเมินคุณค่าและความสามารถของตน ถ้าบุคคลใดประเมินตนเองสูงเกินไปจะทำให้เกิดความรู้สึกหลงตนหรือเห็นแก่ตัว แต่ถ้าบุคคลใดมีอคติต่อตนเองก็จะทำให้ปฏิเสธไม่นับถือตนเอง ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น การพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเองให้มั่นคงยิ่งขึ้น ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำโดยความสามารถตามที่ต้องการ และอยู่ในสังคมที่ดีที่จะพัฒนาตนเองได้

การเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง ทำให้เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นมีความพยายามในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำให้เป็นคนที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นในด้านดี ไม่เหยียดหยามความรู้สึกของผู้อื่นให้ตกต่ำลง เป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี สุขภาพจิตที่ดี เป็นคนที่มีเพื่อนมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใดขาดการเห็นคุณค่าในตนเองก็จะทำให้เป็นคนที่ยินความผิดของตนเองไปให้กับผู้อื่น เป็นผู้ที่ชอบหาความผิดพลาดของผู้อื่น ต้องการความเอาใจใส่และต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นสูง เป็นผู้ที่ไม่ค่อยมีเพื่อนโดยเฉพาะเพื่อนสนิท เป็นผู้ที่ชอบเอาชนะ และตนเองต้องเป็นฝ่ายที่ถูกต้องเสมอ บุคคลประเภทนี้มักจะใช้ทุกวิถีทางและใช้ความรุนแรงเพื่อที่จะทำให้ตนเองชนะ นอกจากนี้บางคนอาจจะเป็นผู้ที่ชอบผัดวันประกันพรุ่ง ชอบฟังฟังผู้อื่นอยู่เสมอ คุยโอ้อวดเกินจริง ยิ่งร้ายสว่านนั้นคนที่ขาดการเห็นคุณค่าในตนเอง ยังเป็นคนที่มีความระแวงระแวงได้ง่าย ลี้ภัยในชีวิตและนำมาสู่การพยายามฆ่าตัวตาย ดังที่เห็นได้จากข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ

Adler (1979, as cited In Bednar, Wells, & Peterson, 1993, อ้างถึงใน ปิยะบุตร อัครวิบูลย์, 2557, น. 21) จิตแพทย์ผู้ศึกษาพฤติกรรมที่ผิดปกติของมนุษย์ การศึกษาของเขาเน้นไปที่อิทธิพลของครอบครัวและสังคมที่มีต่อบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในที่ทำงาน ชุมชน และสถานภาพการสมรส เขามองว่าบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งกับการให้ความหมายของสังคมและสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อจิตใจ โดยเชื่อว่าบุคคลมีการสร้างตัวตน (creative self) ที่แตกต่างกันออกไป โดยความมุ่งมั่นในตนเอง (self Strives) เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลบรรลุเป้าหมายของตนเองโดยสมบูรณ์ Adler เรียกแรงจูงใจในการสร้างตัวตน (creative self) ว่าเป็นความมุ่งมั่นเพื่อสิ่งที่ดีกว่า (striving for superiority) ในช่วงแรกของการสร้าง “ตัวตน” บุคคลจะสร้างรูปแบบของชีวิต (style of life) ซึ่งมีเป้าหมายตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้เท่านั้น หากการเลือกรูปแบบชีวิต (style of Life) มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้บุคคลจะรู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จ ขณะเดียวกันหากเป้าหมายดังกล่าวไม่เป็นจริงบุคคลที่จะเกิดอคติต่อตนเอง อยากปลีกตัวออกจากสังคม รู้สึกโดดเดี่ยว และนำมาซึ่งปัญหาปมด้อย (Inferiority Complex) ซึ่งความรู้สึกมีปมด้อยเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความมุ่งมั่นเพื่อสิ่งที่ดีกว่า (striving for superiority) โดยปกติแล้วมนุษย์จะต่อสู้กับความรู้สึกมีปมด้อยโดยอาศัยแรงผลักดันและความรู้สึกที่จะเป็นผู้ชนะ แต่สำหรับบุคคลที่รู้สึกมีปมด้อยแล้ว

พวกเขาจะไม่มีแรงผลักดันเหล่านี้ ความรู้สึกทางลบเหล่านี้ส่งผลให้ผู้ที่มิปมด้อยกลายเป็นคนหวาดกลัวและมีหลักฐานทางการแพทย์ยืนยันว่า คนที่รู้สึกว่ามีปมด้อยจะนำมาซึ่งอาการของผู้ป่วยโรคประสาท

Mead (1934, as cited in Bednar, Wells, & Peterson, 1993, อ้างถึงใน ปิยะบุตร อัครวิบูลย์, 2557, น.26) ได้เน้นถึงวิวัฒนาการของตัวตนผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม สำหรับ Mead กระบวนการขัดเกลาทางสังคมได้สอนแง่มุมต่าง ๆ ให้กับบุคคลในการมองคุณค่าของพวกเขา หากปราศจากกระบวนการดังกล่าวแล้วกลุ่มทางสังคมและการสื่อสารจะไม่สามารถทำงานได้ ขณะเดียวกัน Mead ได้นำแนวคิดเรื่องกระจกส่องตนมาเป็นแนวทางในงานศึกษาของเขา โดยมองว่าภาษาและสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาตนเอง เพราะการปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกเป็นเสมือนการมองตนเองจากสายตาของผู้อื่น ทั้งนี้หากปฏิสัมพันธ์มีความสำคัญกับบุคคลก็ยิ่งจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง (self esteem) ตัวอย่างเช่นบิดามารดา ที่เด็กจะซึมซับพฤติกรรมและทัศนคติจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนหรือแม้กระทั่งการเล่นของเด็ก ซึ่งมีกติกาเป็นตัวควบคุมการเล่นนั้นๆ กติกาจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่กฎหรือข้อบังคับ แต่กติกายังทำหน้าที่สร้างบรรทัดฐานของการเล่นเด็กจึงเลือกที่จะทำตามบรรทัดฐานนั้นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในการเล่น สอดคล้องกับคำกล่าวของเขาที่ว่าบุคคลจะยังไม่เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ กระทั่งพวกเขาสามารถรับรู้ถึงทัศนคติของสังคมและรับรู้ทัศนคติของสังคมที่มีต่อเขา และการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกจะนำมาสู่ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล

ทฤษฎีความต้องการของ Maslow Maslow (1908-1970 อ้างถึงใน นิศาลักษณ์ บุญไทย, 2549 น. 17) ได้กล่าวว่าความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้นจากความต้องการขั้นพื้นฐานต่ำสุดเรื่อยไปจนถึงขั้นความต้องการที่สูงสุด และความต้องการเป็นที่ยอมรับ (Self-Esteem Needs) เมื่อบุคคลสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้แล้วบุคคลจะเกิดความรู้สึกยอมรับ ภูมิใจในตนเอง มีความมั่นใจ อยากให้ตนเป็นที่ชื่นชม หากบุคคลที่ไม่ได้รับการตอบสนองในขั้นนี้จะรู้สึกมีปมด้อย ซึ่งความต้องการของมนุษย์ สามารถแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้นดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นปฐมภูมิของมนุษย์ทุกคน เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ความต้องการอากาศ ความต้องการการพักผ่อน เป็นต้น หลังจากนั้นจึงพัฒนาความต้องการประเภทอื่น ๆ ตามมาได้ ถ้าความต้องการอันดับแรกยังไม่ได้รับการตอบสนองพอเพียง ความต้องการในขั้นอื่น ๆ ก็เกิดขึ้นได้ยาก ข้อคิดของมาโลว์คือมีคนจนไม่มากนักที่จะสนใจการไปสู่ความสมบูรณ์ของมนุษย์เพราะพวกเขาเหล่านั้นใช้กำลังไปหมดกับการหากินเลี้ยงปากท้องของตนเองและครอบครัวจนไม่สนใจเรื่องอื่น ๆ

2. ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึง ความต้องการที่จะแสวงหาหลักประกัน และความอบอุ่นใจให้กับตนเอง และทรัพย์สิน โดยแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่คิดว่าจะเกิดความมั่นคงปลอดภัยให้กับตนเอง เช่น ขยันทำงาน เก็บเงิน ประกันภัย ประกันชีวิต หาวาชีพที่มั่นคงให้กับตนเอง เป็นต้นนอกจากนี้ความต้องการความปลอดภัยของพวกเขายังสะท้อนออกมาโดยการต้องการสิ่งแวดล้อมที่มีการเสริมแรงอย่างคงเส้นคงวา

3. ความต้องการด้านความเป็นเจ้าของ และความรัก (Belongingness and Love Needs) หมายถึง ความต้องการที่จะเป็นที่รักของบุคคลอื่น ๆ รวบรวมทั้งมีความต้องการที่จะให้สังคมในระดับต่าง ๆ ที่ตนเองอยู่นั้นยอมรับในฐานะที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเหล่านั้นด้วยความต้องการในขั้นนี้เกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมไม่ต้องการที่จะอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังจึงเกิดการแสวงหาการตอบสนองทางจิตใจเกิดขึ้นโดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับบุคคลทั้งหลาย

4. ความต้องการด้านการได้รับความยกย่องจากผู้อื่น (Self-esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะแสวงหาและรักษาศักดิ์ศรีเกียรติยศซึ่งที่ตนเองรับรู้ได้และที่ผู้อื่นได้กล่าวยกย่องเชิดชูเช่นเป็นคนมีความรู้มีความสำคัญเป็นที่พึ่งของบุคคลอื่น ๆ ได้เป็นต้นบุคคลที่มีความต้องการในขั้นนี้จะพยายามแสวงหาตำแหน่งยศถาบรรดาศักดิ์เกียรติยศชื่อเสียงฐานะทางการเงินและอำนาจให้กับตนเองเพราะเรียนรู้ว่าสิ่งเหล่านี้จะสามารถตอบสนองความต้องการในขั้นนี้แก่ตนเองได้

5. ความต้องการด้านการเข้าใจตนเองในความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่มนุษย์ทุกคนปรารถนาและต้องการที่จะไปให้ถึง แต่มีบุคคลจำนวนไม่มากที่จะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ขั้นสูงสุดนี้ได้เนื่องจากจะต้องมีความเข้าใจและตระหนัก (Awareness) เกี่ยวกับตนเองได้ว่ามีความสามารถอย่างไรมากน้อยเพียงใดนอกจากนี้ยังต้องประกอบด้วยความมุ่งมั่นที่จะนำความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลอื่นและสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความต้องการในขั้นนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมตามอุดมคติที่ตั้งหวังไว้ แต่จะต้องมีความพึงพอใจอย่างสมบูรณ์ในขั้น 4 ขั้นที่ผ่านมาเสียก่อน

ตามทฤษฎีความต้องการของ Maslow ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น 5 ชั้นโดยในชั้นที่ 1 เป็นความต้องการในเรื่องปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ในชั้นที่ 2 คือความต้องการความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิตในชั้นที่ 3 คือการได้รับการยอมรับจากสังคมในชั้นที่ 4 คือการได้รับการยอมรับนับถือเกี่ยวกับเรื่องเกียรติยศศักดิ์ศรีและในชั้นที่ 5 คือต้องการบรรลุศักยภาพการที่จะถึงขั้นสูงขึ้นไปต้องได้รับการตอบสนองในขั้นต้น ๆ ก่อนจึงต้องเป็นไปทีละขั้นไม่สามารถข้ามขั้นได้จากทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow ได้กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเองในชั้นที่ 4 คือการเห็นคุณค่าในตนเองเมื่อบุคคลสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้แล้วบุคคลจะเกิดความรู้สึกยอมรับภูมิใจในตนเองมีความมั่นใจอยากให้ตนเป็นที่ชื่นชมหากบุคคลที่ไม่ได้รับการตอบสนองในขั้นนี้จะมีปมด้อยถ้าบุคคลเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็จะมีจิตใจอ่อนไหวง่ายจึงอาจถูกชักจูงไปในทางที่ผิดเช่นไม่เรียนหนังสือหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะการเห็นคุณค่าในตนเป็นพื้นฐานการมองชีวิตให้สามารถดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า การเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะทำให้บุคคลสามารถเผชิญอุปสรรคที่เกิดขึ้น สามารถยอมรับและพร้อมที่จะหาแนวทางแก้ปัญหาให้ผ่านไปได้ด้วยดี ตลอดจนมีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถมีความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งที่ดีงามให้แก่ตนเองและสังคมต่อไป ส่วนผู้ที่เห็นคุณค่าตนเองต่ำจะมองตนเองในแง่ลบ ท้อแท้ใจ รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทุกคนควรมีและทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

2.3.3 พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ระดับวุฒิภาวะ สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งกระบวนการเรียนรู้นั้นเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมและสังคมรอบ ๆ ตัว โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากครอบครัว ก่อนที่จะขยายออกสู่สังคมภายนอก การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา การดูแลเอาใจใส่ การให้ยอมรับบุตรมาตั้งแต่เยาว์วัย สัมพันธภาพของบิดามารดาและบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อเด็กล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งสิ้น ซึ่งประสบการณ์จากการมีสัมพันธภาพกับบุคคลสำคัญของเด็กจะส่งผลให้เด็กพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไปตลอดชีวิต โดยเด็กจะประเมินตนเองจากภาพสะท้อนที่คนอื่นผู้ซึ่งมีความสำคัญต่อตัวเขากระทำต่อเขาและเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ ฉะนั้นหากบุคคลรับรู้ตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับในด้านที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง แต่ถ้าหากบุคคลรับรู้ตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับในด้านที่ไม่ดีจะเป็นการบั่นทอนคุณค่าแห่งตนของบุคคลให้ลดต่ำลง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลเกิดจากการประเมินเชิงสะท้อนของผู้อื่นผ่านทางภาษาพูดและภาษาท่าทาง หรืออาจเกิดจากการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่นในสังคม อันเป็นเหตุให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองในระดับที่แตกต่างกัน

2.3.4 ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูงและต่ำ

บุคคลสามารถประเมินคุณค่าของตนเองได้ 2 ระดับ คือ ระดับสูงและระดับต่ำ การที่บุคคลเห็นคุณค่าว่าตนเองอยู่ในระดับใดนั้นอาจสื่อออกมาให้เห็นด้วยภาษาและภาษาท่าทาง ซึ่งอาจจะเป็นไปได้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว (สมพร สุทัศนีย์, 2554)

1. บุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเองในระดับสูง

1.1 มีความมั่นคงทางจิตใจ เป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในความสามารถและศักยภาพของตนเอง พึ่งพาตนเองได้ ภาคภูมิใจ และเคารพตนเอง

1.2 สามารถบริหารจัดการอารมณ์ได้ดี สุขภาพจิตดี ปรับตัวง่าย ควบคุมตนเองได้ มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ อดทน ยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง มีอารมณ์ขัน มีชีวิตชีวา คิดในทางบวก และเป็นบุคคลมองโลกในแง่ดี

1.3 สามารถจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ และมองว่าปัญหาเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนมีพลัง มีจุดมุ่งหมาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อเป็นแรงผลักดันนำพาตนเองไปสู่โอกาสใหม่ ๆ ของชีวิต

1.4 มีความตระหนักรู้ในทางเลือก มีเหตุผล สามารถคิดและตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.5 มีทักษะในการเข้าสังคม ยอมรับในความแตกต่างของบุคคล มีความประนีประนอมเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ สามารถให้และรับคำชมได้อย่างจริงใจ ตลอดจนรู้จักให้กำลังใจ และชื่นชมในความสำเร็จของผู้อื่น

1.6 มีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน มีอนาคต ไม่ยึดติดกับความผิดหวังหรือล้มเหลว สามารถเรียนรู้จากข้อผิดพลาด ตลอดจนดำรงชีวิตได้สอดคล้องเหมาะสม

2. บุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเองในระดับต่ำ

2.1 ไม่มีความมุ่งมั่นทางจิตใจ ไม่มั่นใจในความสามารถและศักยภาพของตนเองมักจะพึ่งพาผู้อื่น มองตนเองว่าเป็นคนไม่ดี ไร้ค่า ไม่ใช่คนสำคัญ

2.2 สุขภาพจิตไม่ดี มีความวิตกกังวลสูง ปรับตัวยาก ไม่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ ไม่อดทน เก็บกด อารมณ์ความรู้สึก เครียด รู้สึกไม่เป็นสุข มีความคิดในแง่ลบ มีแนวโน้มมองโลกในแง่ร้าย

2.3 หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับปัญหา เมื่อเจออุปสรรคก็ท้อถอย ขาดพลัง ไม่มีจุดมุ่งหมายในชีวิต รู้สึกว่าตนเองไม่มีทางเลือกในชีวิต

2.4 ไม่แน่ใจในความคิดของตนเอง มักคล้อยตามผู้อื่น เห็นคุณค่าความคิดผู้อื่นหรืองานของผู้อื่นดีกว่างานของตน

2.5 ขาดทักษะทางสังคม มักหลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมกับผู้อื่น ขอบตัดสินวิพากษ์วิจารณ์ตำหนิผู้อื่น ไม่สามารถโน้มน้าวหรือชักจูงผู้อื่นได้

2.6 หมกมุ่นอยู่กับเหตุการณ์ในอดีต ชอบอยู่ในสภาวะแวดล้อมเดิม ๆ ยึดติดอยู่กับสิ่งที่รู้จักและคุ้นเคย ไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลง มีวิธีการดำรงชีวิตไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

นอกจากนี้ สุรณี ลิกชะไชย (2555) ได้เปรียบเทียบลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำไว้ในรูปแบบตารางเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 2-1: แสดงการเปรียบเทียบลักษณะบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ	บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
แนวคิดในการดำเนินชีวิตฉันทัดต้องการเป็นที่รัก	แนวคิดในการดำเนินชีวิตฉันสามารถรักตัวเองและผู้อื่น
วิธีการดำเนินชีวิตไม่สอดคล้องเหมาะสม ไม่มีความกลมกลืนกันระหว่างคำพูด ท่าทาง และความรู้สึก มีพฤติกรรมคอยเอาใจผู้อื่น ใช้เหตุผลมากกว่าความรู้สึกหรือการเสแสร้ง ไม่แสดงความรู้สึกภายในใจ	วิธีการดำเนินชีวิตสอดคล้องเหมาะสม สามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม
ไม่ยืดหยุ่นตัดสิน วิพากษ์ วิจารณ์ ไม่มีอารมณ์ขัน	มีเหตุผล มีพลังความสามารถ มีความเชื่อมั่น
ยอมอยู่ภายใต้อำนาจของการควบคุมของบุคคลอื่นและครอบครัว	ตระหนักรู้ในทางเลือกต่าง ๆ ของตนเอง

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ	บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
ใช้กลไกป้องกันตนเอง เก็บอารมณ์ความรู้สึกอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม	ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ซื่อสัตย์และวางใจได้ สามารถเสี่ยงต่อสถานการณ์ใหม่ได้
เน้นอดีต ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง	เน้นปัจจุบัน ต้องการเปลี่ยนแปลง ไปสู่สิ่งใหม่

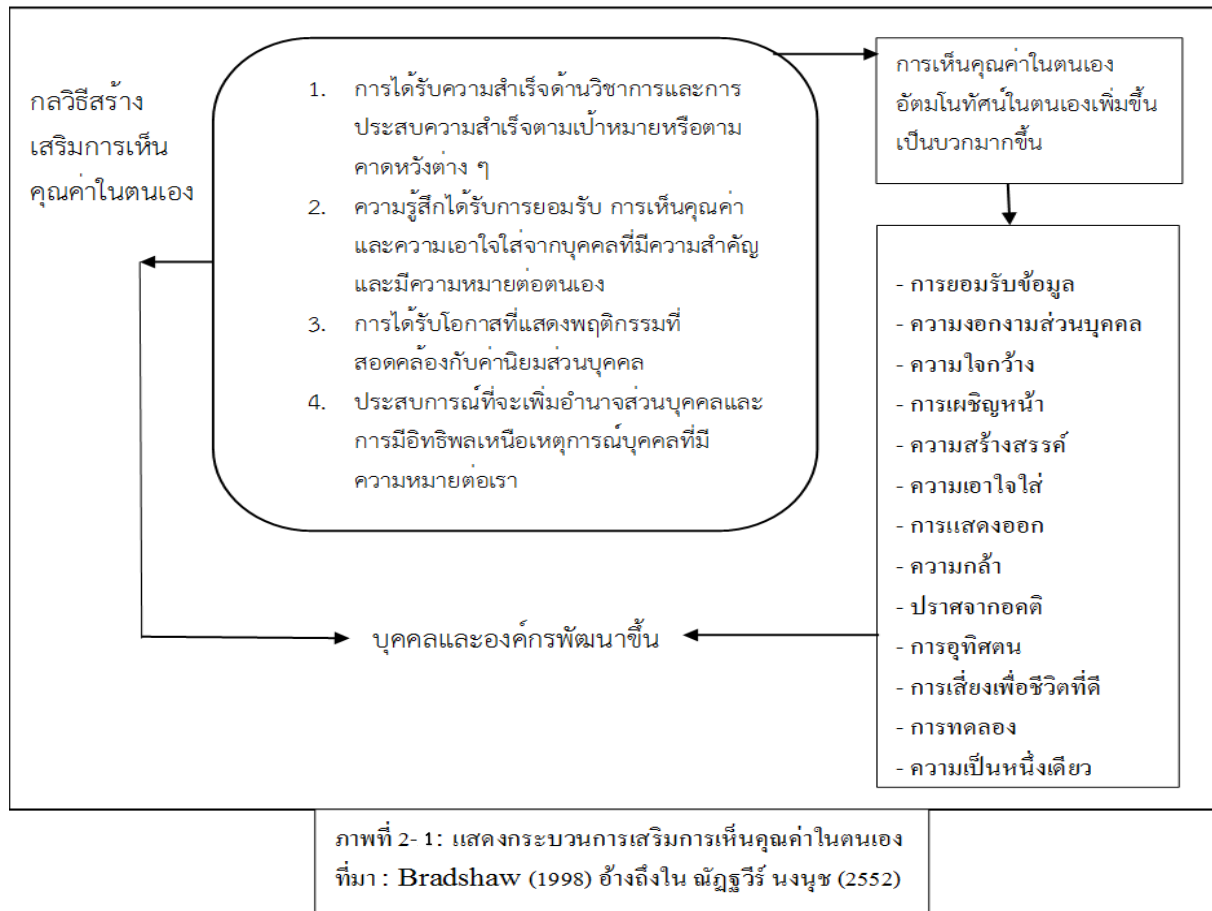
ที่มา : สุทธิ ลิกชะไชย (2555)

2.3.5 กระบวนการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ซึ่ง Lindenfield (2000, อ้างถึงใน สุทธิ ลิกชะไชย, 2555) ได้เสนอกลยุทธ์สำคัญที่นำไปสู่การสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนตัวอักษรของ Self Esteem สรุปได้ดังนี้

1. Scrutiny เป็นการพิจารณาวิเคราะห์ขอบเขตของการสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการตระหนักรู้ในรูปแบบชีวิตและสัมพันธภาพที่ดีของตน
2. Explanation เป็นการอธิบายสิ่งที่ตนยอมรับและสิ่งที่ตนต้องรับผิดชอบ และมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้
3. Love เป็นความรักที่มีต่อตนเองอย่างไม่เห็นแก่ตัวและไม่ทำร้ายชีวิตของตน
4. Focus เป็นการเน้นแก้ไขปัญหาก็ปัญหาเดียว เมื่อแก้ไขปัญหาก็จึงขยายไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ต่อไป
5. Envisaging เป็นการระบุให้ชัดเจนในสิ่งที่ต้องการจะเป็นหรือต้องการจะมี
6. Strategy เป็นกลยุทธ์ที่จะก้าวไปให้ถึงความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเริ่มต้นจากทักษะที่ง่ายก่อน
7. Triggers เป็นการหยุดยั้งลักษณะนิสัยที่ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำหรือสูงเกินไป
8. Encouragement เป็นการสนับสนุนและให้กำลังใจในการสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
9. Experimentation เป็นการลงมือปฏิบัติทำในสิ่งที่ตั้งใจไว้
10. Monitoring เป็นการบันทึกลักษณะการเปลี่ยนแปลงของตนเองเป็นระยะ ๆ

นอกจากนี้ Bradshaw (1998, อ้างถึงใน ญัฎฐวีร์ นงนุช, 2552) ได้เสนอกระบวนการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองที่เป็นในลักษณะกระบวนการไว้ดังนี้

อย่างไรก็ตาม การที่จะพัฒนาบุคคลให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นได้จะต้องหาวิธีการที่ทำให้บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งด้านจากแหล่งสำคัญต่อไปนี้

1. การได้รับผลสำเร็จ เช่น ด้านวิชาการและการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและความคาดหวังต่าง ๆ ซึ่งแรกเริ่มความคาดหวังเหล่านี้จะถูกกำหนดโดยบุคคลอื่น ต่อมาเป้าหมายและความคาดหวังจะเป็นของตน

2. ความรู้สึกได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า ความเอาใจใส่จากบุคคลที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อตนเอง

3. การได้รับโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมส่วนบุคคลที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น

4. ประสบการณ์ที่จะทำให้บุคคลมีอำนาจเพิ่มขึ้น หรือการมีอิทธิพลเหนือเหตุการณ์และบุคคลที่มีความสำคัญต่อเรา เช่น เสียงของทารกที่ร้องเมื่อต้องการอาหารหรือความอบอุ่น เป็นอำนาจส่วนบุคคลที่สามารถเรียกร้องความเอาใจใส่จากแม่ได้ ในวัยผู้ใหญ่สิ่งเหล่านี้ อาจจะเป็นการได้รับตำแหน่งในกลุ่มองค์กร หรือการมีตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น

เมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์เหล่านี้ โดยอาจจะเป็นด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งด้านก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นมีการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น อัตมโนทัศน์ก็จะเป็นบวกมากขึ้น อันจะส่งผลทางบวกต่อลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล คือ การยอมรับข้อผูกพัน ความงอกงามส่วนบุคคล ความใจกว้าง การเผชิญหน้า ความสร้างสรรค์ การดูแลเอาใจใส่ การแสดงออก ความกล้า ปราศจากอคติ การอุทิศตน การเสี่ยงเพื่อชีวิตที่ดี การทดลอง ความเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งลักษณะเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาของบุคคลและองค์การ

จากกระบวนการเสริมสร้างการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองครูอาจารย์ยังสามารถส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนมีแนวทางในการเห็นคุณค่าในตนเองที่สามารถสร้างให้เกิดได้ทั้งที่บ้าน สถานศึกษา ตลอดจนชุมชนที่ตนเองอยู่ ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ผ่อนคลาย การให้ยอมรับด้วยการรับฟังความคิดเห็นมีการเสริมแรงให้กำลังใจซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของบรู๊ค (Brook, 1992 อ้างถึงใน จิตราภรณ์ ทองกวอด, 2555) ที่ว่าการสนับสนุนให้กำลังใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวกสามารถช่วยให้เกิดกำลังใจและเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายอาจส่งเสริมได้โดยการใช้กิจกรรมคลายเครียดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสดใสและความสมดุลระหว่างกายและจิตใจ

2. จัดกิจกรรมเพื่อให้โอกาสแก้ปัญหาด้วยกันโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และใช้คำถามในการแก้ไขปัญหาแบบปลายเปิดเพื่อให้โอกาสคิดด้วยเหตุผลอย่างอิสระและสามารถประสบความสำเร็จในการคิดแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองหรือคุณค่าในตนเองได้ ซึ่ง Ronkin (1982, อ้างถึงใน จิตราภรณ์ ทองกวอด, 2555) พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกมนุษยสัมพันธ์ ด้วยกระบวนการกลุ่มมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

3. เปิดโอกาสให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็น เป็นการสะท้อนความคิดและค่านิยมของตน เพื่อให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและเข้าใจในความคิดเห็นและค่านิยมของผู้อื่น ซึ่ง Hauserman 1976, อ้างถึงใน จิตราภรณ์ ทองกวอด, 2555) พบว่านักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองที่มีการจัดบันทึกสิ่งทีประสบความสำเร็จและพูดให้กำลังใจตนเองและได้รับแรงเสริมจากครูมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่ม ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. มีการให้คาดหวังถึงวันข้างหน้าหรือตั้งเป้าหมาย เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ การระลึกถึงงานนี้ที่สำเร็จแล้วจะเป็นการชื่นชมตนเอง และให้กำลังใจตนเองซึ่งการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองจะช่วยให้เกิดความตระหนักและยอมรับความสำเร็จและความล้มเหลวของตน

5. มีการวิเคราะห์และให้ข้อมูลย้อนกลับจากการแก้ปัญหาด้วยกันช่วยให้เกิดการเสนอแนะ ให้ด้วยเหตุผล ทำให้เกิดการยอมรับสภาพตามความเป็นจริง เพราะการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองจะช่วยให้เกิดความตระหนักและยอมรับความสำเร็จและความล้มเหลวของตน

ดังนั้น สรุปได้ว่า กระบวนการเสริมสร้างการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกระบวนการสร้างความมั่นใจให้ตนเอง โดยการนึกถึงความสำเร็จของชีวิตในวันข้างหน้าที่จะเกิดขึ้นจากความสามารถของตนเองการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นวิธีที่จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมในทางบวกเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ปกป้องการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีอยู่ โดยการลดความสนใจต่อสิ่งที่จะทำให้การเห็นคุณค่าใน

ตนเองต่ำลง การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเผชิญกับปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ควรทำความเข้าใจในวิธีการแก้ปัญหาและให้โอกาสแต่ละบุคคลในการแสดงความสามารถในการแก้ไขปัญหา ในแบบของตนเอง เนื่องจากบุคคลแต่ละคนนั้นย่อมมีลักษณะการคิด หรือวิธีการที่เหมาะสมเฉพาะตัวของเขา และมีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เขาต้องเผชิญอยู่แล้ว อีกทั้งการให้โอกาสได้ฝึกเลือกวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเองนั้นจะทำให้บุคคลแต่ละคนพบว่ามีวิธีการที่เหมาะสมอีกหลายวิธีที่สามารถเลือกใช้ได้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.4.1 เพศกับสัมพันธภาพในครอบครัว

สมิธ วุฒิสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

โรงเรียนปัญญทรัพย์ ดินแดง กรุงเทพฯ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีสัมพันธภาพระหว่างครอบครัวดีกว่าเพศชาย

กนิษฐา พรรณเชษฐ์ (2548) ได้ศึกษาลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพในหน่วยงาน และความเครียดของอาจารย์โรงเรียนสาธิต ผลการศึกษาพบว่าอาจารย์เพศหญิงมีสัมพันธภาพในครอบครัวดีกว่าอาจารย์เพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.2 การอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ผู้ศึกษายังไม่พบงานวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัวโดยตรง แต่พบงานวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมของลูกที่อาจสะท้อนถึงลักษณะของสัมพันธภาพในครอบครัวได้

กฤษณา โกมุก (2554, น. 25) ศึกษาพบว่า การที่บิดามารดา หรือบุคคลใกล้ชิดมีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็ก มีการถ่ายทอดทัศนคติ ความคิด ความเชื่อให้กับเด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเลียนแบบการกระทำต่าง ๆ จะส่งผลต่อเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สุวีรวรรณ ฟองอินทร์ (2548, น. 36) ศึกษาพบว่า การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรทั้งด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งด้านคำพูดอาจเป็นคำพูดที่ไพเราะสุภาพ มีเหตุผล อ่อนโยน หรือ การดูต่ำพูดประชดประชัน พูดคำหยาบคาย และด้านการกระทำ การแสดงความรัก กอด หอม หรือ การทุบตี

ภาษิณี ฮูเซ็น (2547, น. 36) ศึกษาพบว่า วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อการสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็ก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้เด็กมีสุขภาพการและจิตที่ดี รวมทั้งถ่ายทอดความคิดและความเชื่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ส่งผลกระทบบต่อพฤติกรรมของลูกอาจเป็นทางบวกหรือทางลบก็ได้ ซึ่งพฤติกรรมของลูกที่เกิดขึ้นจะส่งผลย้อนกลับมาถึงสัมพันธภาพในครอบครัวอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงคาดว่า การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบของพ่อแม่จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษ การอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเอง กับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการค้นคว้านี้ตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 720 คน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 720 คน (ข้อมูลจากเว็บไซต์, ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2563)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่กำลังศึกษา อยู่ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 720 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเกินกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จากการใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยา มาเน่ (Taro Yamane, 1967 อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2549, น. 47) โดยกำหนดให้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % ความคลาดเคลื่อนที่ 5% ได้จำนวน 314 คน และใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างในลักษณะการบังเอิญพบ (Accidental Selection) จากประชากรทั้งหมด (สุวิมล ติรกานันท์, 2549, น. 194-195)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธ์ภาพในครอบครัว

3.2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพครอบครัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความหรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงของนักเรียน

(0) เพศ ชาย หญิง

(00) ระดับการศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

(000) สถานภาพบุคคลในครอบครัว

อยู่กับบิดา-มารดา

อยู่กับบิดา

อยู่กับมารดา

อยู่กับญาติ

อยู่คนเดียว

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามของ ก่อเกียรติ ประวัติ (2557) โดยลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อความจำนวน 48 ข้อ โดย การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ จำนวน 11 ข้อ (ประกอบไปด้วยข้อ 2,3,4,5,7,17,22,29,36,41,46) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม จำนวน 12 ข้อ (ประกอบไปด้วยข้อ 8,10,19,21,23,27,32,35,38,40) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ จำนวน 13 ข้อ (ประกอบไปด้วยข้อ 11,12,14,15,16,18,20,30,34,37,39,43,44) การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง จำนวน 12 ข้อ (ประกอบไปด้วยข้อ 1,6,9,13,24,25,26,28,31,33,42,48) และแบบสอบถามฉบับนี้ ก่อเกียรติ ประวัติ ได้หาค่าความเชื่อมั่นไว้แล้ว ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .890

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่						
0	พ่อแม่สอนให้ฉันกล้าทำสิ่งที่ถูกต้อง และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน					
00	พ่อแม่ต้องการให้ฉันเป็นคนดีของสังคม					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม						
0	พ่อแม่คอยติดตามการใช้ชีวิตของฉันอย่างใกล้ชิด					
00	ฉันใช้ชีวิตในแต่ละวันอย่างอิสระ ไม่มีระเบียบแบบแผน(-)					
การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ						
0	ฉันสามารถเล่นได้อย่างอิสระ โดยที่พ่อแม่ไม่ห้าม					
00	พ่อแม่ปล่อยให้ฉันรับผิดชอบชีวิตตัวเอง					
การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง						
0	พ่อแม่ไม่ได้คาดหวังเกี่ยวกับอนาคตของฉัน					
00	ฉันรับรู้ได้ว่า พ่อแม่ไม่รักฉัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

กำหนดช่วงอันตรายภาคชั้นจากสูตร

$$\text{ค่าอันตรายภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ค่าอันตรายภาคชั้น} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จะได้ระดับของการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้

คะแนน 3.68 - 5.00	หมายถึง	มีการอบรมเลี้ยงดูในระดับมาก
คะแนน 2.34 - 3.67	หมายถึง	มีการอบรมเลี้ยงดูในระดับปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง	มีการอบรมเลี้ยงดูในระดับน้อย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองและ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. กำหนดนิยามปฏิบัติการของการเห็นคุณค่าในตนเอง
3. สร้างแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง ตามนิยามปฏิบัติการที่กำหนดไว้ในข้อ 2 จำนวน 25 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในข้อ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและการสอดคล้องตามนิยามศัพท์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วในข้อ 4 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Item-total Correlation) จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .018 ถึง .653 และคัดเลือกข้อที่มีค่า r ตั้งแต่ 0.20 ไว้ จำนวน 18 ข้อ
6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละฉบับที่คัดเลือกไว้แล้วในข้อ 5 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach) ได้ผลค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .826
7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้จากข้อ 6 เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
(0)	ฉันแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความภูมิใจ					
(00)	ถ้าเป็นไปได้ฉันอยากเปลี่ยนหลายสิ่งหลายอย่างกับตัวฉัน (-)					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

กำหนดช่วงอันตรภาคชั้นจากสูตร

$$\text{ค่าอันตรภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ค่าอันตรภาคชั้น} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จะได้ระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองดังนี้

คะแนน 3.68 - 5.00	หมายถึง	มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับมาก
คะแนน 2.34 - 3.67	หมายถึง	มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง	มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับน้อย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามของ ปิยะบุตร อัครวิบูลย์ (2557) โดยลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด และแบบสอบถามฉบับนี้ ปิยะบุตร อัครวิบูลย์ ได้หาค่าความเชื่อมั่นไว้แล้ว ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .910

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนคือคนสำคัญสำหรับครอบครัว					
00	หากนักเรียนต้องเดินทางไกล นักเรียนจะรู้สึกคิดถึงครอบครัว					
000	นักเรียนมีความลับที่ไม่สามารถบอกให้คนในครอบครัวรู้ได้ (-)					
0000	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องตอบคำถามของคนในครอบครัว (-)					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

กำหนดช่วงอันตรภาคชั้นจากสูตร

$$\text{ค่าอันตรภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ค่าอันตรภาคชั้น} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จะได้ระดับของสัมพันธภาพในครอบครัว ดังนี้

คะแนน 3.68 - 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัว ในระดับมาก
คะแนน 2.34 - 3.67	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัว ในระดับปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัว ในระดับน้อย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.3.1 ผู้ศึกษาติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน เสรษฐบุทรบําเพ็ญ เพื่อขอทำการศึกษาค้นคว้ากับกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3.2 ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าและขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนทำแบบสอบถาม จำนวน 364 ชุด
- 3.3.3 ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.4.2.1.1 ความถี่ (Frequency)

3.4.2.1.2 ร้อยละ (Percentage)

3.4.2.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.4.2.1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation)

3.4.2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.4.2.2.1 สถิติ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Sample) สำหรับทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของกลุ่ม 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ในการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าข้อที่ 1

สูตรที่ 1 Pooled Variance กรณีความแปรปรวนของสองกลุ่มเท่ากัน

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

สูตรที่ 2 Separated Variance กรณีความแปรปรวนของสองกลุ่มไม่เท่ากัน

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right)^2}{(n_1-1)} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{(n_2-1)}}$$

3.4.2.2.2 สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA or F-test) สำหรับทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ในการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าข้อที่ 2

$$F = \frac{MS_B}{MS_w}$$

$$df = k-1 \text{ และ } N-k$$

3.4.2.2.3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) สำหรับวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าข้อที่ 3 และ 4

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจาก กลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 4 ตอน มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้ศึกษาได้ใช้สัญลักษณ์และคำย่อที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-test
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-test
df	หมายถึง	ชั้นความเป็นอิสระ
SS	หมายถึง	ผลรวมของผลต่างกำลังสอง (Sum of Square)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square)
p	หมายถึง	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
**	หมายถึง	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	หมายถึง	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพบุคคลในครอบครัว
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัว
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้น และสถานภาพบุคคลในครอบครัว ปรากฏผลดังตารางที่ 4-1 และ ตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	158	43.40
หญิง	206	56.60
รวม	364	100.0

จากตารางที่ 4-1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 และเป็นนักเรียนชาย จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4

ตารางที่ 4-2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	83	22.80
มัธยมศึกษาปีที่ 2	97	26.60
มัธยมศึกษาปีที่ 3	51	14.00
มัธยมศึกษาปีที่ 4	44	12.10
มัธยมศึกษาปีที่ 5	47	12.90
มัธยมศึกษาปีที่ 6	42	11.50
รวม	364	100.0

จากตารางที่ 4-2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 97 คนคิดเป็นร้อยละ 26.6 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 14 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 47 คิดเป็นร้อยละ 12.9 มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 44 คิดเป็นร้อยละ 12.1 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 42 คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพบุคคลในครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยู่กับบิดาและมารดา	304	83.50
อยู่กับบิดา	19	5.20
อยู่กับมารดา	23	6.30
อยู่กับญาติ	18	4.90
รวม	364	100.0

จากตารางที่ 4-3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่กับบิดาและมารดา จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 83.5 รองลงมาอยู่กับมารดา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 อยู่กับบิดา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 อยู่กับญาติ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว ปรากฏดังตารางที่ 4-4 ถึง ตารางที่ 4-6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ การเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกเป็นรายชื่อ

การเห็นคุณค่าในตนเอง	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฉันแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความภูมิใจ	4.06	0.84	มาก
2. ถ้าเป็นไปได้ฉันอยากเปลี่ยนหลายสิ่งหลายอย่างกับตัวฉัน	3.72	0.99	มาก
3. ฉันเป็นที่รักของครอบครัวและคนรอบข้าง	3.80	1.00	มาก
4. ท่านคิดว่าตนเองมีอุปสรรคและปัญหาในชีวิตมากน้อยแค่ไหน	3.66	0.99	ปานกลาง
5. ฉันรู้สึกว่าคุณมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน	3.62	1.01	ปานกลาง
6. ฉันจะไม่ยอมแพ้ต่อสิ่งต่าง ๆ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน	3.70	1.03	มาก
7. ฉันภูมิใจในหน้าตาของตนเอง	3.65	0.98	ปานกลาง
8. ฉันรู้สึกว่าคนส่วนใหญ่ได้รับความนิยมนิยมชมชอบมากกว่าฉัน	3.78	0.95	มาก
9. ฉันรู้สึกท้อแท้เมื่ออยู่ในสถานศึกษา	3.59	1.02	ปานกลาง
10. ฉันปลื้มปิติในความรู้ความสามารถของตนเองในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน	4	0.99	มาก
11. ในการกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตามฉันจะทำได้เต็มความสามารถ	3.77	0.94	มาก
12. ฉันเป็นคนที่มีความสุขหรือความสำเร็จในชีวิต	3.77	0.99	มาก
13. ฉันรู้สึกเสียใจที่ตนเองแทบไม่มีอะไรดีเลย	3.71	1.01	มาก
14. ฉันเป็นคนที่ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนวัยเดียวกัน	3.72	1.00	มาก
15. เพื่อน ๆ ยอมรับความคิดของฉัน	3.62	1.03	ปานกลาง
16. ใคร ๆ รู้สึกชอบเมื่ออยู่กับฉัน	3.71	0.96	มาก
17. คนรอบข้างมักแนะนำสิ่งต่าง ๆ ให้ฉันทำ	3.81	0.96	มาก
18. ฉันเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น	3.81	0.97	มาก
รวม	3.75	0.37	มาก

จากตารางที่ 4-4 พบว่า แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 18 ข้อ ข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.62 - 3.81 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.37 - 1.03 โดยพบว่ามีค่าเฉลี่ยในข้อ 17. คนรอบข้างมักแนะนำสิ่งต่าง ๆ ให้ฉันทำ และข้อ 18. ฉันเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.81) และข้อ 15. เพื่อน ๆ ยอมรับความคิดของฉัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.62) เมื่อพิจารณาการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการยอมรับเลี้ยงดูจำแนกเป็น รายข้อ ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการยอมรับเลี้ยงดูจำแนกเป็นรายข้อ

การยอมรับเลี้ยงดู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การยอมรับเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ 11 ข้อ			
ข้อ 2 พ่อแม่สอนให้ฉันกล้าทำสิ่งที่ถูกต้อง และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน	3.86	0.94	มาก
ข้อ 3 พ่อแม่ต้องการให้ฉันเป็นคนดีของสังคม	3.88	0.95	มาก
ข้อ 4 ฉันปรึกษาพ่อแม่ได้ทุกเรื่อง	3.85	0.92	มาก
ข้อ 5 เมื่อฉันทำผิด พ่อแม่จะตักเตือนและให้อภัยฉัน	3.73	0.92	มาก
ข้อ 7 พ่อแม่สอนให้ฉันรู้จักพึ่งตัวเอง และช่วยเหลือผู้อื่นตามโอกาส	3.57	0.96	ปานกลาง
ข้อ 17 เมื่อฉันถูกลงโทษพ่อแม่จะให้เหตุผลในการลงโทษแก่ฉัน	3.88	0.97	มาก
ข้อ 22 ตลอดชีวิตของฉัน พ่อแม่มักจะชื่นชมตัวฉันมากกว่าจะลงโทษฉัน	3.83	0.99	มาก
ข้อ 29 พ่อแม่เปิดโอกาสให้ฉันทำความดีเพื่อช่วยเหลือสังคม	3.72	1.00	มาก
ข้อ 36 พ่อแม่คาดหวังให้ฉันดูแลตัวเองได้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.77	1.01	มาก
ข้อ 41 ฉันกับพ่อแม่ร่วมกันวางกฎระเบียบภายในบ้าน	3.73	0.95	มาก
ข้อ 46 พ่อแม่ให้ฉันเล่นเป็นเวลา	3.75	0.98	มาก
รวมการยอมรับเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	3.78	0.39	มาก
2. การยอมรับเลี้ยงดูแบบควบคุม 12 ข้อ			
ข้อ 8 หากฉันขัดคำสั่งพ่อแม่ พ่อแม่จะรู้สึกไม่พอใจ	3.68	0.99	มาก
ข้อ 10 พ่อแม่คอยติดตามการใช้ชีวิตของฉันอย่างใกล้ชิด	3.83	0.95	มาก
ข้อ 19 แม้ฉันจะทำตามที่พ่อแม่คาดหวัง พ่อแม่ก็ไม่ได้ชื่นชมฉัน	3.70	0.96	มาก
ข้อ 21 ฉันมีหน้าที่ทำตามในสิ่งที่พ่อแม่อยากให้ฉันทำ	3.76	0.96	มาก
ข้อ 23 ฉันสังเกตได้ว่าพ่อแม่คอยติดตามฉัน	3.80	0.95	มาก

การอบรมเลี้ยงดู (ต่อ)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม 12 ข้อ			
ข้อ 27 ฉันไม่สามารถออกความเห็นใด ๆ ได้หากพ่อแม่ไม่อนุญาต	3.77	0.97	มาก
ข้อ 32 ฉันรับรู้ได้ว่าพ่อแม่เข้มงวดกับฉันมากเกินไป	3.81	0.96	มาก
ข้อ 35 ฉันใช้ชีวิตในแต่ละวันอย่างอิสระ ไม่มีระเบียบแบบแผน	3.78	1.00	มาก
ข้อ 38 พ่อแม่คอยกำกับฉันเสมอ เพื่อไม่ให้ฉันออกนอกกลุ่มนอกรทาง	3.71	0.94	มาก
ข้อ 40 ฉันไม่สามารถฝ่าฝืนระเบียบภายในบ้านได้	3.72	0.99	มาก
ข้อ 45 พ่อแม่เป็นคนวางระเบียบชีวิตของฉันทั้งหมด	3.83	1.00	มาก
ข้อ 47 พ่อแม่เรียกร้องอะไรจากฉันได้ แต่ฉันไม่สามารถเรียกร้องอะไรจากพ่อแม่ได้	3.77	1.04	มาก
รวมการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	3.76	0.40	มาก
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ 13 ข้อ			
ข้อ 11 พ่อแม่คาดหวังให้ฉันอยู่อย่างสบาย มากกว่าจะให้ฉันทำงานเป็น	3.79	0.97	มาก
ข้อ 12 ฉันสามารถเล่นได้อย่างอิสระ โดยที่พ่อแม่ไม่ห้าม	3.62	0.99	ปานกลาง
ข้อ 14 แม้ฉันเจอกับปัญหาหนัก พ่อแม่ก็ไม่ช่วยเหลือฉัน	3.85	0.96	มาก
ข้อ 15 หากฉันเริ่มโมโห พ่อแม่จะเข้ามาปลอบฉัน	3.68	0.93	มาก
ข้อ 16 แม้ฉันปฏิบัติตนไม่ดี พ่อแม่ก็ยังเข้าข้างฉัน	3.56	0.92	ปานกลาง
ข้อ 18 พ่อแม่ปล่อยให้ฉันรับผิดชอบชีวิตตัวเอง	3.75	1.03	มาก
ข้อ 20 หากฉันร้องขออะไร พ่อแม่ก็จะให้โดยไม่ลังเล	3.82	0.99	มาก
ข้อ 30 ฉันไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในครอบครัว	3.71	1.02	มาก
ข้อ 34 ฉันจะเป็นฝ่ายถูกเสมอ หากเกิดการโต้เถียงขึ้นในครอบครัว	3.60	1.02	ปานกลาง
ข้อ 37 ฉันใช้ชีวิตในแต่ละวันอย่างอิสระ ไม่มีระเบียบแบบแผน	3.71	1.02	มาก
ข้อ 39 พ่อแม่ให้ทุกอย่างที่ฉันต้องการ โดยไม่เรียกร้องอะไรจากฉัน	3.75	0.98	มาก
ข้อ 43 พ่อแม่ไม่ต้องการให้ฉันรับผิดชอบกับภาระงานมากมาย	3.65	0.99	ปานกลาง
ข้อ 44 เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว พ่อแม่จะเป็นฝ่ายที่จะยอมฉัน	3.60	0.98	ปานกลาง
รวมการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ	3.70	0.40	มาก
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง 12 ข้อ			
ข้อ 1 พ่อแม่ไม่ได้คาดหวังเกี่ยวกับอนาคตของฉัน	3.96	0.82	มาก
ข้อ 6 ฉันไม่มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ	3.70	0.92	มาก
ข้อ 9 แม้ฉันเจอกับปัญหาหนัก พ่อแม่ก็ไม่ช่วยเหลือฉัน	3.56	1.00	ปานกลาง
ข้อ 13 พ่อแม่ไม่เคยเห็นฉันอยู่ในสายตา	3.85	1.00	มาก
ข้อ 24 ฉันรับรู้ได้ว่า พ่อแม่ไม่ได้รักฉัน	3.68	0.97	มาก

การอบรมเลี้ยงดู (ต่อ)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง 12 ข้อ			
ข้อ25 พ่อแม่ปล่อยให้ฉันรับผิดชอบชีวิตตัวเอง	3.72	0.96	มาก
ข้อ26 พ่อแม่ไม่ได้สนใจฉัน ฉันจึงทำอะไรก็ได้ที่ยากทำ	3.70	0.98	มาก
ข้อ28 ฉันไม่สามารถออกความเห็นใด ๆ ได้หากพ่อแม่ไม่อนุญาต	3.81	0.93	มาก
ข้อ31 แม้ฉันจะทำดี พ่อแม่ก็ไม่ชื่นชมฉัน	3.70	1.04	มาก
ข้อ33 ฉันสามารถไปเที่ยวต่างจังหวัดได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตได้จากพ่อแม่	3.82	0.97	มาก
ข้อ42 พ่อแม่ไม่สนับสนุนในสิ่งที่ฉันทำและฉันรัก	3.74	1.02	มาก
ข้อ48 ฉันไม่สามารถขออะไรจากพ่อแม่ได้	3.81	0.96	มาก
รวมการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง	3.76	0.40	มาก

จากตารางที่ 4-5 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการอบรมเลี้ยงดู จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 11 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.57 - 3.88 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.92 - 1.01 โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในข้อ 3 พ่อแม่ต้องการให้ฉันเป็นคนดีของสังคม และข้อ 17 เมื่อฉันถูกลงโทษพ่อแม่จะให้เหตุผลในการลงโทษแก่ฉัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.88) ข้อ 7 พ่อแม่สอนให้ฉันรู้จักพึ่งตัวเอง และช่วยเหลือผู้อื่นตามโอกาส มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.57) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่โดยรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 อยู่ในระดับ มาก

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.68 - 3.83 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.94 - 1.04 โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในข้อ 10 พ่อแม่คอยติดตามการใช้ชีวิตของฉันอย่างใกล้ชิด และข้อ 45 พ่อแม่เป็นคนวางระเบียบชีวิตของฉันทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.83) ข้อ 8 หากฉันขัดคำสั่งพ่อแม่ พ่อแม่จะรู้สึกไม่พอใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.68) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมโดยรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับ มาก

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 13 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.56 - 3.85 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.92 - 1.03 โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในข้อ 14 แม้ฉันเจอกับปัญหาหนัก พ่อแม่ก็ไม่ช่วยเหลือฉัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.85) ข้อ 16 แม้ฉันปฏิบัติตนไม่ดี พ่อแม่ก็ยังเข้าข้างฉัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.56) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ โดยรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 อยู่ในระดับมาก

4) การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.56 - 3.96 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.82 - 1.04 โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในข้อ 1 พ่อแม่ไม่ได้คาดหวังเกี่ยวกับอนาคตของฉัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.96) ข้อ 9 แม้ฉันเจอกับปัญหาหนัก พ่อแม่ก็ไม่ช่วยเหลือฉัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.56) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง โดยรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสัมพันธภาพในครอบครัวจำแนกเป็นรายข้อ

สัมพันธภาพในครอบครัว	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฉันรักทุกคนในครอบครัว	4.04	0.81	มาก
2. นักเรียนคือคนสำคัญสำหรับครอบครัว	3.73	0.97	มาก
3. หากนักเรียนต้องเดินทางไกล นักเรียนจะรู้สึกคิดถึงครอบครัว	3.73	0.95	มาก
4. นักเรียนมีความลับที่ไม่สามารถบอกให้คนในครอบครัวรู้ได้	3.79	1.03	มาก
5. นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องตอบคำถามของคนในครอบครัว	3.69	1.02	มาก
6. เมื่อนักเรียนมีปัญหาต่าง ๆ ทุกคนในครอบครัวจะคอยให้กำลังใจ	3.67	0.96	ปานกลาง
7. ครอบครัวเป็นแรงผลักดันในเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน	3.71	1.04	มาก
8. ครอบครัวยอมรับการตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกแผนการเรียนด้วยตนเอง	3.90	0.96	มาก
9. นักเรียนมีการสนทนากับครอบครัวในเรื่องต่าง ๆ	3.73	1.03	มาก
10. เมื่อเกิดปัญหา ครอบครัวสามารถให้คำปรึกษานักเรียนได้ดีที่สุด	3.65	0.95	ปานกลาง
11. นักเรียนไม่ได้รับความสนใจจากครอบครัว	3.69	1.01	มาก
12. ในช่วงวันหยุดนักเรียนกับครอบครัวจะมีเวลาทำกิจกรรมหรือพักผ่อนร่วมกัน	3.76	1.00	มาก
13. บรรยากาศในครอบครัวของนักเรียนสนุกสนาน	3.71	1.01	มาก
14. เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น ทุกคนในครอบครัวต่างยอมรับฟัง	3.63	1.00	ปานกลาง
15. ทุกคนในครอบครัวเข้าใจซึ่งกันและกัน	3.64	1.04	ปานกลาง
16. บรรยากาศในการสนทนาระหว่างนักเรียนกับครอบครัวมีความอึดอัด	3.59	1.01	ปานกลาง
17. สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานบ้านซึ่งกันและกัน	3.73	1.01	มาก
18. สมาชิกในครอบครัวเคารพความเป็นส่วนตัวของกันและกัน	3.85	0.99	มาก
รวม	3.74	0.37	มาก

จากตารางที่ 4-6 พบว่า แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมพันธภาพในครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า

สัมพันธภาพในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยคำถาม 18 ข้อ ข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.59 – 4.04 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.01 - 0.81 โดยพบว่ามีค่าเฉลี่ยในข้อ 1. ฉันทักทุกคนในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.04) และข้อ 16. บรรยากาศในการสนทนาระหว่างนักเรียนกับครอบครัวมีความอึดอัดมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.59) เมื่อพิจารณาการยอมรับเลี้ยงดูในตนเองโดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศปรากฏดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ

จากตารางที่ 4-7 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เพศ	n	\bar{X}	SD	df	t	P
ชาย	158	3.7423	.26	362	.036	.720
หญิง	206	3.7408	.31			
รวม	364					

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกัน มีสัมพันธภาพกับครอบครัวต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว ปรากฏดังตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-8 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตาม สถานภาพของบุคคลในครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	3	.222	.074	.520	.669
ภายในกลุ่ม	360	51.279	.142		
รวม	363	51.501			

จากตารางที่ 4-8 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัว ของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพของบุคคลในครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพของบุคคลในครอบครัวต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัว ปรากฏดังตารางที่ 4-9

ตารางที่ 4-9 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ตัวแปร	สัมพันธภาพในครอบครัว	P
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	.425**	.000
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	.422**	.000
การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ	.453**	.000
การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง	.422**	.000

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 4-9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม กับ การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้นี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานแต่กลับกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับครอบครัวของนักเรียน ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับสัมพันธภาพในครอบครัว ปรากฏดังตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-10 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ตัวแปร	สัมพันธภาพในครอบครัว	P
การเห็นคุณค่าในตนเอง	.402**	.000

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 4-10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .402 ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเอง กับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีการสรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

- 5.1.1 เพื่อศึกษาระดับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของนักเรียน
- 5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ และสถานภาพบุคคลในครอบครัว
- 5.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าตนเองกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของนักเรียน

5.2 สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

- 5.2.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีสัมพันธ์ภาพในครอบครัวแตกต่างกัน
- 5.2.2 นักเรียนที่มีสถานภาพบุคคลในครอบครัวที่ต่างกันมีสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่แตกต่างกัน
- 5.2.3 การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว
 - 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว
 - 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว
 - 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว
 - 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว
- 5.2.4 การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของนักเรียน

5.3 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

5.3.1 ประชากร

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่กำลังศึกษา
ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 720 คน (ข้อมูลเว็บไซต์, ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2563)

5.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่กำลังศึกษา อยู่ในปีการศึกษา
2563 จำนวน 364 คน ได้มาจากการใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967 อ้างถึงใน ชานินทร์
ศิลป์จารุ. 2549, น.47) โดยกำหนดให้ค่าระดับความ เชื่อมั่นที่ 95 % ความคลาดเคลื่อนที่ 5 % และใช้วิธีเลือกกลุ่ม
ตัวอย่างในลักษณะการบังเอิญพบ (Accidental Selection) จากประชากรทั้งหมด (สุวิมล ติรกานันท์. 2549, น.194-195)

5.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

5.3.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. เพศ
 - ชาย
 - หญิง
2. สถานภาพบุคคลในครอบครัว
 - อยู่กับบิดา-มารดา
 - อยู่กับบิดา
 - อยู่กับมารดา
 - อยู่กับญาติ
3. การอบรมเลี้ยงดู
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง
4. การเห็นคุณค่าในตัวเอง

5.3.3.2 ตัวแปรตาม คือ สัมพันธภาพในครอบครัว

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

5.5 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐาน

5.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 และเป็นเพศชาย จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 นักเรียน ส่วนใหญ่เป็นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 14 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 47 คิดเป็นร้อยละ 12.9 มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 44 คิดเป็นร้อยละ 12.1 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 42 คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

5.5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพบุคคลในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่กับบิดาและมารดา จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 83.5 รองลงมาอยู่กับมารดา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 อยู่กับบิดา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 อยู่กับญาติ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

5.5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการอบรมเลี้ยงดู จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยคำถาม 18 ข้อ ข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (3.59 – 4.04) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง (1.01 - 0.81) โดยพบว่ามีค่าเฉลี่ยในข้อ 1. ฉันรักทุกคนในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.04) และข้อ 16. บรรยากาศในการสนทนาระหว่างนักเรียนกับครอบครัวมีความอึดอัด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.59) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูในตนเองโดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (3.74)

5.5.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

5.5.5.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 11 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (3.57 - 3.88) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง (0.92 - 1.01) โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในข้อ 3 พ่อแม่ต้องการให้ฉันเป็นคนดีของสังคม และข้อ 17 เมื่อฉันถูกลงโทษพ่อแม่จะให้เหตุผลในการลงโทษแก่ฉัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.88) ข้อ 7 พ่อแม่สอนให้ฉันรู้จักพึ่งตัวเอง และช่วยเหลือผู้อื่นตามโอกาส มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.57) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่โดยรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (3.78)

5.5.5.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (3.68 - 3.83) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง (0.94 - 1.04) โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในข้อ 10 พ่อแม่คอยติดตามการใช้ชีวิตของฉันอย่างใกล้ชิด และข้อ 45 พ่อแม่เป็นคนวางระเบียบชีวิตของฉันทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.83) ข้อ 8 หากฉันขัดคำสั่งพ่อแม่ พ่อแม่จะรู้สึกไม่พอใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.68) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมโดยรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (3.76)

5.5.5.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 13 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (3.56 - 3.85) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง (0.92 - 1.03) โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในข้อ 14 แม้ฉันเจอกับปัญหาหนัก พ่อแม่ก็ไม่ช่วยเหลือฉัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.85) ข้อ 16 แม้ฉันปฏิบัติตนไม่ดี พ่อแม่ก็ยังเข้าข้างฉัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.56) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ โดยรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (3.70)

5.5.5.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (3.56 - 3.96) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง (0.82 - 1.04) โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในข้อ 1 พ่อแม่ไม่ได้คาดหวังเกี่ยวกับอนาคตของฉัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.96) ข้อ 9 แม้ฉันเจอกับปัญหาหนัก พ่อแม่ก็ไม่ช่วยเหลือฉัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.56) เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง โดยรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (3.76)

5.5.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 18 ข้อ ข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (3.62-3.81) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง (0.37-1.03) โดยพบว่าค่าเฉลี่ยในข้อ 17. คนรอบข้างมักแนะนำสิ่งต่าง ๆ ให้ฉันทำ และข้อ 18. ฉันเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.81) และข้อ 15. เพื่อน ๆ ยอมรับความคิดของฉัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.62) เมื่อพิจารณาการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (3.75)

5.5.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกัน มีสัมพันธภาพกับครอบครัวต่างกัน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัว ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้นี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานแต่กลับกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .402 ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.6 อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเอง กับสัมพันธภาพในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 สถานภาพบุคคลในครอบครัวต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลที่ได้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การที่ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างของสัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างเพศชายและเพศหญิง แสดงให้เห็นว่าทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงต่างก็มีสัมพันธภาพในครอบครัวใกล้เคียงกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ เป็นครอบครัวที่อยู่ร่วมกันระหว่างพ่อแม่ และลูก มีเพียงส่วนน้อยที่อยู่กับ พ่อหรืออยู่กับแม่ หรืออยู่กับญาติ ดังนั้นอาจทำให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรู้สึกถึงความอบอุ่น มั่นคง พ่อแม่อาจมีเวลาใกล้ชิดกับลูกทำให้เด็กมีความผูกพันกับพ่อแม่ และมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว ทำให้ลูกทั้งหญิงและชายมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และต่างก็มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่และสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ส่งผลให้สัมพันธภาพในครอบครัวของลูกสาว และลูกชายไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ปัจจุบันนี้พบว่าครอบครัวต่างมีการอบรมเลี้ยงดูลูกชาย และลูกสาว ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ทั้งลูกสาวและลูกชาย ต่างมีอิสระทั้งทางด้านความคิดและการกระทำ พ่อแม่ไม่เคร่งคัดลูกสาวเหมือนเช่นในอดีต จึงทำให้สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกสาว มีความคล้ายคลึงกับสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกชาย อีกประการหนึ่งที่เป็นไปได้คือ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นซึ่งจะมีธรรมชาติคล้าย ๆ กันทั้งผู้หญิงและผู้ชาย คือ เริ่มห่างจากพ่อแม่ คล้อยตามกลุ่มเพื่อน สนใจเพศตรงข้าม ซึ่งส่งผลให้สัมพันธภาพในครอบครัว ระหว่างพ่อแม่กับลูกสาว และระหว่างพ่อแม่กับลูกชายไม่มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนที่มีสถานภาพบุคคลในครอบครัวต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพบุคคลในครอบครัวต่างกัน มีสัมพันธภาพกับครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลที่ได้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่านักเรียนกลุ่มที่อยู่กับพ่อแม่ หรือที่อยู่กับพ่อ กลุ่มที่อยู่กับแม่ หรือกลุ่มที่อยู่กับญาติต่างมีสัมพันธภาพในครอบครัว ที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ความรักและความผูกพัน ความไว้วางใจกันการดูแลเอาใจใส่ การสนับสนุนและช่วยเหลือกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างกัน มีความเข้าใจและห่วงใยกันเสมอ มีการพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อกัน ไม่ว่าครอบครัวจะอยู่ในสถานภาพแบบใด จึงมีความเป็นไปได้ว่าลักษณะสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในครอบครัวที่ลูกอยู่ร่วมกับพ่อแม่ หรืออยู่กับพ่อ กับแม่คนใดคนหนึ่ง หรืออยู่กับญาติก็ตาม อาจไม่แตกต่างกันมากนักทำให้นักเรียนที่อยู่กับพ่อแม่ อยู่กับพ่อหรืออยู่กับแม่ หรืออยู่กับญาติต่างก็มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่คล้ายคลึงกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากก็จะมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี ในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการเอาใจใสน้อยก็จะมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ คือการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มีทั้งข้อเรียกร้อง และตอบสนองต่อลูก พ่อแม่จะคอยกำกับและ

กำหนดมาตรฐานความประพฤติอย่างชัดเจน มีความหนักแน่นมั่นคง แต่ไม่ได้ก้าวก่ายหรือจำกัดขอบเขตลูก
 วิธีการในการควบคุมดูแลลูก จะเน้นการสนับสนุนมากกว่าการลงโทษต้องการให้ลูกของตนมีความกล้า
 แสดงออกอย่างเหมาะสม พร้อมกับการมีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และมีการให้
 ความร่วมมือกับบุคคลอื่น (ดูลยา จิตตะยโสธร, (2552, น. 175) ดังนั้นพ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่
 มาก ทำให้เด็กได้มีอิสระในการคิด การแสดงออกอย่างเหมาะสม และกล้าในการเรียนรู้ ส่งผลทำให้
 สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นไปได้ดี และราบรื่น ในทางตรงกันข้าม ถ้าพ่อแม่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่
 น้อยก็จะมีผลทำให้เด็กขาดความสามารถทางการคิด และการแสดงออกที่เหมาะสม ที่จะส่งผลให้เกิด
 สัมพันธภาพครอบครัวที่ไม่ดี ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีความสัมพันธ์
 ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพใน
 ครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผลการศึกษา
 ที่ได้กลับกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การที่ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว
 หมายความว่า ถ้าพ่อแม่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ก็จะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นไปด้วย
 ดีแต่ถ้าพ่อแม่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย ก็จะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นไปไม่ดี ทั้งนี้อาจ
 เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมหรือแบบเผด็จการ เป็นการเลี้ยงดูลูกที่พ่อแม่มีการเรียกร้องและชี้นำลูก
 ให้ทำตาม แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของลูก เป็นพ่อแม่ที่มุ่งให้ลูกอยู่ในโอวาท และคาดหวังว่าลูกต้องเชื่อ
 ฟังคำสั่งโดยไม่อธิบายเหตุผลใด ๆ พ่อแม่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นระเบียบให้ลูก และกำหนดให้มีการจัดการดูแล
 ลูกอย่างชัดเจนรวมถึงกำกับกิจกรรมของลูกอย่างถี่ถ้วน ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก พ่อแม่
 จะมีการเรียกร้องและชี้นำลูกให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด พ่อแม่จะจัดการดูแลลูกทุกอย่าง และคอยกำกับ
 กิจกรรมของลูกอย่างถี่ถ้วน ดูลยา จิตตะยโสธร, (2552, น. 175) ดังนั้น พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบ
 ควบคุมมาก จึงส่งผลให้เด็กจะเป็นคนที่เชื่อฟังคำสั่งสอน มีระเบียบ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ จึงทำให้
 สัมพันธภาพระหว่างเด็กกับพ่อแม่เป็นไปอย่างราบรื่น ในทางตรงกันข้ามถ้าพ่อแม่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบ
 ควบคุมน้อย พ่อแม่มีการปล่อยปละละเลยเด็ก ให้เด็กได้มีอิสระเสรีภาพ ที่จะทำตามใจตัวเอง ทำผิดหรือถูกพ่อ
 แม่ก็ไม่สนใจ จะส่งผลทำให้เด็กเอาแต่ใจตนเอง ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อ ไม่เชื่อฟัง ซึ่งจะส่งผล
 ต่อปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับพ่อแม่ คือทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวเลวลง ด้วยเหตุผลดังกล่าว
 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจใ้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่าถ้าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากก็จะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวดี แต่ถ้าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบตามใจน้อยก็จะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี

การที่ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ จะตอบสนองความต้องการของลูกมากกว่าการเรียกร้องจากลูก พ่อแม่จะไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผน และตามใจลูก ไม่ได้มีการบมเพาะความเป็นผู้ใหญ่ให้ ยอมให้ลูกจัดการดูแลตัวเองได้อย่างอิสระ และหลีกเลี่ยงการโต้เถียงกับลูก ดุลยา จิตตะยโคธร (2552, น. 175) ดังนั้น พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมาก จะทำให้เด็กมีอิสระ สามารถแสดงความรู้สึกและอารมณ์ได้อย่างเปิดเผย พ่อแม่จะให้ความรักความอบอุ่น และตอบสนองความต้องการของเด็กเสมอ ซึ่งทำให้เด็กมีความสุขและความพึงพอใจ ส่งผลให้สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นไปด้วยดี ในทำนองตรงกันข้ามถ้าพ่อแม่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจน้อย คือไม่ให้เด็กมีอิสระ สามารถแสดงความรู้สึกและอารมณ์ได้อย่างเปิดเผย และไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก ย่อมทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ ต่อต้านพ่อแม่และคนอื่นในครอบครัว ส่งผลให้สัมพันธภาพในครอบครัวมีปัญหา ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจจึงมีผลทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 3.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่าถ้าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมากก็จะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวดี แต่ถ้าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งน้อยก็จะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี

การที่ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งคือ การอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่พ่อแม่ ไม่เรียกร้องและไม่ตอบสนองลูก ไม่ได้มีแบบแผนในการเลี้ยงดู และการกำกับดูแล รวมทั้งไม่มีการสนับสนุนลูก บางครั้งทอดทิ้งลูก หรือละเลยความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูลูก ดุลยา จิตตะยโคธร,(2552, น. 175) ดังนั้นพ่อแม่ที่เลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมาก จะเป็นพ่อแม่ที่เพิกเฉยต่อเด็ก ไม่เรียกร้อง หรือวางมาตรฐานพฤติกรรมใด ๆ ให้กับเด็ก ปล่อยให้เด็กขาดความรักความเอาใจใส่ เด็กต้องดิ้นรนต่อสู้กับปัญหาชีวิตด้วยตัวเอง ซึ่งการเลี้ยงดูแบบนี้ อาจส่งผลด้านบวกให้กับลูกได้ คือทำให้เด็กพึ่งพาตนเองได้ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความเป็นผู้ใหญ่เกินวัย และอาจมีแรงผลักดันที่จะสำเร็จเป็นการชดเชย (สุรรัตน์ ผลหินลาด, 2562) ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ในทำนองตรงกันข้ามพ่อแม่ที่เลี้ยงดูแบบทอดทิ้งน้อย อาจมีลักษณะของการปกป้องมากเกินไป ทำให้เด็กไม่พึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ทำให้เป็นภาระการดูแลของผู้ใหญ่ อาจส่งผลให้เกิด

ความเครียดและบรรยากาศในครอบครัวที่ไม่ดีได้ ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในครอบครัว ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่านักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะมีสัมพันธภาพในครอบครัวดีตามไปด้วย แต่ถ้านักเรียนมีการเห็นคุณค่าในตนเองน้อย ก็จะมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดีตามไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชลดา โจรณ์ประภาพรรณ (2541, น. 101-111) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว คุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาอำเภอศรีภูมิ ประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวในทางบวกจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

การที่ผลการศึกษารั้งนี้ พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว อาจเนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองคือการยอมรับตนเอง พอใจในตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานของการมองชีวิตให้ดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า ซึ่งบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงทางจิตใจเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมมั่นในความสามารถและศักยภาพของตนเอง พึ่งพาตนเองได้ ภาควินใจ และเคารพตนเอง สามารถบริหารจัดการอารมณ์ได้ดี สุขภาพจิตดี ปรับตัวง่าย ควบคุมตนเองได้ มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ อดทน ยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง มีอารมณ์ขัน มีชีวิตชีวา คิดในทางบวก และเป็นบุคคลมองโลกในแง่ดี สามารถจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สามารถคิดและตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการเข้าสังคม ยอมรับในความแตกต่างของบุคคล มีความประนีประนอมเปิดใจรับและชื่นชมในความสำเร็จของผู้อื่น(สมพร สุทัศน์ีย์, 2554) ซึ่งบุคคลที่มีคุณลักษณะดังกล่าวนี้ย่อมเป็นที่ต้องการของคนอื่นๆ ในครอบครัวและในสังคมภายนอก ดังนั้นลูกที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงก็ย่อมเป็นลูกที่ทำให้พ่อแม่พึงพอใจ และมีความสุข ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีความเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะเป็นบุคคลที่ไม่มีความมั่นคงทางจิตใจ ไม่มั่นใจในความสามารถและศักยภาพของตนเองมักจะพึ่งพาผู้อื่น สุขภาพจิตไม่ดี มีความวิตกกังวลสูง ปรับตัวยาก หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับปัญหา มักคล้อยตามผู้อื่น ขาดทักษะทางสังคม หมกมุ่นอยู่กับเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในครอบครัว ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ การเห็นคุณค่าในตนเองจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกในครอบครัว

5.7 ข้อเสนอแนะ

5.7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1) จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า คณาจารย์ ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการเห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และยังช่วยเสริมสร้างการมีสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัวมากขึ้น

2) จากการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง จะส่งผลให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีข้อแตกต่างในความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ในแบบตรงกันข้าม ควรมีการสนับสนุนให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม โดยให้อิสระกับเด็กอย่างมีขอบเขตพอเหมาะสมตามวัย ไม่ควบคุมเด็กมากเกินไป ไม่ทอดทิ้งเด็กให้เผชิญปัญหาตามลำพัง ควรมีการปรึกษา และแนะนำปัญหาเพื่อทำให้เกิดความสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว

5.7.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1) จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยเรื่องนี้เป็นต้นแบบของงานวิจัยในประเด็น การอบรมเลี้ยงดู การเห็นคุณค่าในตนเอง กับสัมพันธภาพในครอบครัว และคาดหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นแนวทางให้กับนักเรียนพัฒนางานวิจัยให้มีความหลากหลายในประเด็นอื่น ๆ ที่อาจจะปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยของสังคม และสามารถนำมาปรับใช้ในสัมพันธภาพในครอบครัว ให้มีความผูกพันใกล้ชิดกันมากขึ้น

2) ควรมีการเก็บข้อมูลและจัดหากลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายของแต่ละโรงเรียนเพื่อที่กลุ่มตัวอย่างจะได้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นและอาจส่งผลให้การวิจัยมีความครอบคลุม มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกนทน์ สายอุบล และสุนันทวดี ศรีลง่า. (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบรารอบรมเลี้ยงดูกับ
คุณลักษณะผู้นำเยาวชนของโครงการกอล์ฟผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ. (สารนิพนธ์
ปริญญา บัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะวิทยาการจัดการ, สาขาวิชาการจัดการชุมชน.
- กนกพร อรินพ่าย. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอโศกวิทย่อ่อนนุช เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร.
(สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา.
- กนิษฐา พรรณเชษฐ์. (2548). ลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพใน
หน่วยงาน และความเครียดของอาจารย์โรงเรียนสาธิต. สารนิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน. (2553). สรุปการสัมมนาวิชาการภายใต้งาน
สัปดาห์ส่งเสริมจริยธรรมแห่งชาติ ประจำปี 2553. มปท. มปพ.
- ก่อเกียรติ ประวัติ. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนยานนาวาศวิตยาคม กรุงเทพมหานคร. โครงการงานพิเศษทางจิตวิทยา ศศ.บ.
(จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : คณะจิตวิทยามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- กฤษณา โกมุท. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง
และบรรยากาศทางการศึกษากับความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษตรชัย และหิม. (2556). พฤติกรรมการรังแกของนักเรียน. สงขลา: คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จงดล เกษตุ้ม. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองรุ่นปู่ย่าตายายกับ
ผู้ปกครองรุ่นปัจจุบัน ในตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จตุพร ลิ้มมันจริง. (2549). จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จตุพร ลิ้มมันจริง. (2555). จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์. (2556). แนวโน้มของคอร์ปชั่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- จุฑามาศ ชื่นจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชานันทนาการคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา.
- ชมพูทศ ศรีเสวลักษณ์. (2530). การอบรมเลี้ยงดูกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางที่ 11/7 กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา และคณะ. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการ ของมัคคุเทศก์ไทย. (รายงานการวิจัย). สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. กรุงเทพฯ:โรงพยาบาลราชวิถี.
- ชาธิมาลย์ โอแสงธรรมนนท์. (2545). ความฉลาดทางอารมณ์และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), สาขาวิชาจิตวิทยาให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2553). กลยุทธ์ครอบครัวไทยแก้วิกฤตจริยธรรมสังคม. วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์, 50(2).
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2550) Pros และ Cons ในการวัดด้วยมาตรประเมินรวมค่าโดยให้ผู้ตอบรายงานตนเอง. วารสารพัฒนาสังคม, 9(2), 94-117.
- ดุลยา จิตตะยโสธร. (2552). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind (Diana Baumrind's Parenting Styles). วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 29 (4), 173-187.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทิพย์วรรณ มงคลดีกล้ากุล. (2554). บทบาทของการถ่ายทอดทางสังคมในองค์การและจิตลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพยาบาลวิชาชีพ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : วี.อินเตอร์ พรินท์
- ธีระพร อูวรรณโณ (บก.). (2530). จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- นิรมล แจ่มจรัส. (2548). การศึกษาการพัฒนาจิตลักษณะด้านมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์.
- นิศาลักษณ์ บุญไทย. (2561) ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและการควบคุมตนเองกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งใน กรุงเทพฯ. โครงการพิเศษทางจิตวิทยา ศศ.บ. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- นุชลดา โรจน์ประภาพรรณ. (2561). ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว คุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. โครงการพิเศษทางจิตวิทยา ศศ.บ. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- ประณต คำฉิม. (2549). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัทมา เข้มดี. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่นตอนกลางในสถานศึกษาเขตจังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปิยะบุตร อัครวิบูลย์. (2557). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ**. โครงการงานพิเศษทางจิตวิทยา ศศ.บ. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : คณะจิตวิทยามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2553). **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2556). **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณิ ชูทัยเจนจิต. (2550). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2547). **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ**. สารานุกรมศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์. (2545). **ประมวลสาระชุมชนวิชา จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 5-7**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยิ่งยง ยุทธศักดิ์. (2539). **พฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่มีลักษณะครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัว ต่างกัน**. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลิคโคนา โธมัส. (2549). **การอบรมเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี [Raising good Children: Helping Your Child Through the Stages of Moral Development]** (สวัสดี ประทุมราช, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 1983).
- วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์. (2552). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1**. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร. (2550). **การอบรมเลี้ยงดูเด็ก**. วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา 5(1), 105-118.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สกันท์ วิแก้วมรกต. (2548). ความคาดหวังในการเรียนและสัมพันธภาพในครอบครัว กับ ความวิตกกังวลในการเรียน และการเผชิญปัญหาของนิสิตชั้นปี 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2554). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- สมาพร ภัทรพงศ์กิจ. (2551). ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้เรียนและการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในกลุ่มกรุงธนบุรี สังกัด กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา.
- สมิธ วุฒิสวัสดิ์. (2552). การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2544). สังคมวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สาวิตรี ทยานศิลป์. (2554). ความสัมพันธ์ในครอบครัว, กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุมาลี เปลี่ยนพันธ์. (2553). การอบรมเลี้ยงดูของผู้สูงอายุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น. สารนิพนธ์ กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรรัตน์ ผลหินลาด. (2562). เรื่องปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูการมองโลกในแง่ดีกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. โครงการพิเศษทางจิตวิทยา ศศ.บ. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : คณะจิตวิทยามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- สุวิมล ตีรกานันท์.(2549).การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์:แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อชิฐฐาน อนุรักติพันธ์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน.ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อรนุช อุดมสมฤดี. (2550). สัมพันธภาพในครอบครัวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อริสา สีนุ. (2554). สัมพันธภาพในครอบครัวกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อิชาโอะ ยามากิ. (2555). ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. (รายงานการวิจัย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา)
- อุบลรัตน์ เฟื่องสถิต. (2554). จิตวิทยาพัฒนาการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอนก หอมพิกุล. (2531). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขต 10. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรควิช จาริกจารีต

อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาคณะจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

อาจารย์ ดร.นิติบดี สุขเจริญ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักวิจัย
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง

อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

และหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งถัดมา

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บันทึกข้อความ

คณะจิตวิทยา

หน่วยงาน.....
 ที่ จว.118.1/2563 วันที่ 11 มีนาคม 2564
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรควิช จารีกจาริต
 ส่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับนิยามศัพท์

เนื่องด้วย นางสาวพิชญภัค หอมนาน รหัสนักศึกษา 60-08014-85298 นักศึกษาคณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชา จว.404 โครงการงานพิเศษทางจิตวิทยา ในปีการศึกษา 2563 รายวิชาดังกล่าวนี้กำหนดให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เป็นประเด็นทางจิตวิทยามีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวนักศึกษา กลุ่มบุคคล และสังคม ทั้งนี้ นางสาวพิชญภัค หอมนาน ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยมี อาจารย์ ดร.อธิวัฒน์ รัตนวงศ์แข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการฯ

เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า รายละเอียดปรากฏดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หากท่านต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นางสาวพิชญภัค หอมนาน ทางโทรศัพท์เคลื่อนที่หมายเลข 086 367 9842

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

อธิวัฒน์

(อาจารย์ ดร.อธิวัฒน์ รัตนวงศ์แข)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิเศษทางจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บันทึกข้อความ

คณะจิตวิทยา

หน่วยงาน.....
 ที่ จว.118.2/2563 วันที่ 11 มีนาคม 2564
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....

เรียน อาจารย์ ดร.นิตติ ศุขเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับนิยามศัพท์

เนื่องด้วย นางสาวพิชญภัค หอมนาน รหัสนักศึกษา 60-08014-85298 นักศึกษาคณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชา จว.404 โครงการพิเศษทางจิตวิทยา ในปีการศึกษา 2563 รายวิชาดังกล่าวนี้กำหนดให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เป็นประเด็นทางจิตวิทยา มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวนักศึกษา กลุ่มบุคคล และสังคม ทั้งนี้ นางสาวพิชญภัค หอมนาน ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยมี อาจารย์ ดร.อริวัฒน์ รัตนวงศ์แซ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการฯ

เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า รายละเอียดปรากฏดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หากท่านต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นางสาวพิชญภัค หอมนาน ทางโทรศัพท์เคลื่อนที่หมายเลข 086 367 9842

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

อริวัฒน์

(อาจารย์ ดร.อริวัฒน์ รัตนวงศ์แซ)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิเศษทางจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา “พัฒนาตน พัฒนาคณะด้วยศาสตร์และจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อสร้างสรรค์สังคมในอุดมคติอย่างยั่งยืน”

สถานที่ตั้ง : อาคารเกษมสรรค์ ชั้น 2 หมายเลขโทรศัพท์ 02-302-2777 ต่อ 1328

E-mail : psychology@kbu.ac.th

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บันทึกข้อความ

คณะจิตวิทยา

หน่วยงาน..... จว.118.1/2563
 ที่..... วันที่ 11 มีนาคม 2564
 เรื่อง..... ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรควิช จาริกจาริต

ส่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับนิยามศัพท์

เนื่องด้วย นางสาวพิชญภัค หอมนาน รหัสนักศึกษา 60-08014-85298 นักศึกษาคณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชา จว.404 ครงงานพิเศษทางจิตวิทยา ในปีการศึกษา 2563 รายวิชาดังกล่าวนี้กำหนดให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เป็นประเด็นทางจิตวิทยา มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวนักศึกษา กลุ่มบุคคล และสังคม ทั้งนี้ นางสาวพิชญภัค หอมนาน ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยมี อาจารย์ ดร.อริวัฒน์ รัตนวงศ์แห เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ครงงานฯ

เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า รายละเอียดปรากฏดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หากท่านต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นางสาวพิชญภัค หอมนาน ทางโทรศัพท์เคลื่อนที่หมายเลข 086 367 9842

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

อริวัฒน์

(อาจารย์ ดร.อริวัฒน์ รัตนวงศ์แห)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิเศษทางจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

KASEM BUNDIR UNIVERSITY

ที่ มกบ.0215/118.4

25 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลสำหรับการจัดทำโครงการทางจิตวิทยา
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบตอบรับให้นักศึกษาเข้าทำการเก็บข้อมูลฯ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวพิชญภัค หอมนาน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตบัณฑิต ได้รับอนุมัติให้จัดทำโครงการพิเศษทางจิตวิทยา เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ภายใต้การดูแลของอาจารย์ ดร.อิวิวัฒน์ รัตนวงศ์แซ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิเศษทางจิตวิทยา

เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ ของนักศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามดังตัวอย่างที่แนบมาด้วยนี้ แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 สำหรับนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์โดยภาพรวมเท่านั้น มิได้เจาะจงหรือระบุถึงข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและโรงเรียนแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรควิช จาริกจาริต)
หัวหน้าสาขาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ นางสาวพิชญภัค หอมนาน เบอร์โทรศัพท์ 086 367 9842

คณะจิตวิทยา "พัฒนาตน พัฒนาคณ ด้วยศาสตร์และจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อสร้างสรรค์สังคมในอุดมคติอย่างยั่งยืน"
สถานที่ตั้ง : อาคารเกษมสรรค์ ชั้น 2 .
E-mail : psychology@kbu.ac.th

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

**ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว**

ตาราง ค-1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	การพิจารณา	การนำไปใช้
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	1	1	0	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
2	1	1	0	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
3	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
4	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
5	1	1	0	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
6	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
7	1	1	0	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
8	1	1	-1	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
9	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
10	1	1	-1	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
11	1	1	0	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
12	0	1	0	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
13	0	1	-1	0	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
14	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
15	1	0	1	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
16	1	0	1	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
17	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
18	1	1	-1	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
19	1	0	0	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
20	1	0	0	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
21	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	การพิจารณา	การนำไปใช้
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
22	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
23	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
24	1	1	0	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
25	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

หมายเหตุ ข้อที่ผ่านเกณฑ์ คือ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553, น.73)

ตาราง ค-2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	การพิจารณา	การนำไปใช้
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	0	*	1	1	0.50	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
2	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
3	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
4	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
5	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
6	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
7	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
8	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
9	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
10	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
11	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
12	-1	*	1	0	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
13	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
14	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
15	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
16	-1	*	-1	-2	-1.00	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
17	-1	*	1	0	0.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
18	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
19	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
20	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
21	1	*	1	2	1.00	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
22	-1	*	1	0	0.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
23	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
24	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
25	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
26	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
27	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
28	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	การพิจารณา	การนำไปใช้
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
29	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
30	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
31	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
32	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
33	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
34	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
35	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
36	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
37	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
38	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
39	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
40	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
41	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
42	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
43	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
44	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
45	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
46	0	*	1	1	0.50	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
47	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
48	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
49	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
50	-1	*	0	-1	-2	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
51	1	*	1	2	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

*ปรับแก้ไขกับผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง ก-3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	การพิจารณา	การนำไปใช้
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
2	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
3	1	1	-1	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
4	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
5	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
6	1	0	0	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
7	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
8	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
9	0	1	1	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
10	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
11	1	1	0	2	0.66	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
12	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
13	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
14	0	1	-1	0	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
15	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
16	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
17	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
18	1	1	-1	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
19	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
20	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
21	0	1	-1	0	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
22	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
23	1	1	1	3	1.00	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

หมายเหตุ ข้อที่ผ่านเกณฑ์ คือ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553, น.73)

ภาคผนวก ง

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)

ตาราง ง-1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อ	ค่า r	การพิจารณา	การนำไปใช้
1	.586	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
2	.474	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
3	.569	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
4	.390	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
5	-.006	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
6	.551	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
7	.085	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
8	-.092	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
9	.676	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
10	.645	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
11	.259	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
12	.476	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
13	.731	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
14	.687	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
15	.742	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
16	.694	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
17	.679	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
18	.325	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
19	.302	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
20	.284	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
21	.008	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
22	.020	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
23	.710	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
24	.354	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

ข้อ	ค่า r	การพิจารณา	การนำไปใช้
25	.499	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
26	.448	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
27	.518	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
28	.574	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
29	.674	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
30	.627	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
31	.583	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
32	.385	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
33	.636	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
34	.545	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
35	.617	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
36	.590	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
37	.594	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
38	.382	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
39	.455	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
40	.401	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
41	.199	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
42	.309	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
43	-.259	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
44	.074	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
45	.031	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
46	.200	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
47	.495	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
48	.454	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
49	.258	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
50	.470	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
51	.422	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
52	.371	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

*ให้ผ่านเกณฑ์ เนื่องจากต้องการให้ข้อคำถามครอบคลุมนิยามย่อย 1 โดยเลือกจากข้อที่ดีที่สุด

ตาราง ง-2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อ	ค่า r	การพิจารณา	การนำไปใช้
1	.226	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
2	.349	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
3	.595	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
4	.553	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
5	.436	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
6	.375	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
7	.341	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
8	.378	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
9	.194	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
10	.285	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
11	.018	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
12	.572	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
13	.239	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
14	.252	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
15	.187	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
16	.653	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
17	.098	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
18	.325	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

หมายเหตุ ข้อที่ผ่านเกณฑ์ คือ มีค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553, น.75)

ตาราง ง-3 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อ	ค่า r	การพิจารณา	การนำไปใช้
1	.210	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
2	.225	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
3	.183	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
4	.153	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
5	.221	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
6	.254	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
7	.212	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
8	.249	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
9	.319	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
10	.235	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
11	.234	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
12	.245	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
13	.243	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
14	.274	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
15	.309	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
16	.316	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
17	.201	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้
18	.269	ผ่านเกณฑ์	นำไปทดลองใช้

หมายเหตุ ข้อที่ผ่านเกณฑ์ คือ มีค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553, น.75)

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ระดับการศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. สถานภาพครอบครัว

อยู่กับบิดา-มารดา อยู่กับบิดา อยู่กับมารดา
 อยู่กับญาติ อยู่คนเดียว อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2-4 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดู และสัมพันธภาพในครอบครัว

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	ฉันแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความภูมิใจ					
2.	ถ้าเป็นไปได้ฉันอยากเปลี่ยนหลายสิ่งหลายอย่างกับตัวฉัน					
3.	ฉันเป็นที่รักของครอบครัวและคนรอบข้าง					
4.	ท่านคิดว่าตนเองมีอุปสรรคและปัญหาในชีวิตมากน้อยแค่ไหน					
5.	ฉันรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน					
6.	ฉันจะไม่ยอมแพ้ต่อสิ่งต่าง ๆ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน					
7.	ฉันภูมิใจในหน้าตาของตนเอง					
8.	ฉันรู้สึกว่าคนส่วนใหญ่ได้รับความนิยมนิยมชมชอบมากกว่าฉัน					
9.	ฉันรู้สึกท้อแท้เมื่ออยู่ในสถานศึกษา					
10.	ฉันปลื้มปิติในความรู้อุบัติความสามารถของตนเองในด้านใดด้าน หนึ่ง หรือหลายด้าน					
11.	ในการกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตามฉันจะทำการอย่างเต็มความสามารถ					
12.	ฉันเป็นคนที่มีความสุขหรือความสำเร็จในชีวิต					
13.	ฉันรู้สึกเสียใจที่ตนเองแทบไม่มีอะไรดีเลย					
14.	ฉันเป็นคนที่ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนวัยเดียวกัน					
15.	เพื่อน ๆ ยอมรับความคิดของฉัน					
16.	ใคร ๆ รู้สึกชอบเมื่ออยู่กับฉัน					
17.	คนรอบข้างมักแนะนำสิ่งต่าง ๆ ให้ฉันทำ					
18.	ฉันเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	พ่อแม่สอนให้ฉันกล้าทำสิ่งที่ถูกต้อง และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน					
2.	หากฉันขัดคำสั่งพ่อแม่ พ่อแม่จะรู้สึกไม่พอใจ					
3.	พ่อแม่คอยติดตามการใช้ชีวิตของฉันอย่างใกล้ชิด					
4.	แม้ฉันจะทำตามที่พ่อแม่คาดหวัง พ่อแม่ก็ไม่ได้ชื่นชมฉัน					
5.	ฉันมีหน้าที่ทำตามในสิ่งที่พ่อแม่อยากให้ฉันทำ					
6.	พ่อแม่ต้องการให้ฉันเป็นคนดีของสังคม					
7.	ฉันสังเกตได้ว่าพ่อแม่คอยติดตามฉัน					
8.	พ่อแม่คาดหวังให้ฉันอยู่อย่างสบาย มากกว่าจะให้ฉันทำงานเป็น					
9.	ฉันปรึกษาพ่อแม่ได้ทุกเรื่อง					
10.	ฉันสามารถเล่นได้อย่างอิสระ โดยที่พ่อแม่ไม่ห้าม					
11.	พ่อแม่ไม่ได้คาดหวังเกี่ยวกับอนาคตของฉัน					
12.	ฉันไม่มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ					
13.	เมื่อฉันทำผิด พ่อแม่จะตักเตือนและให้อภัยฉัน					
14.	แม้ฉันเจอกับปัญหาหนัก พ่อแม่ก็ไม่ช่วยเหลือฉัน					
15.	พ่อแม่ไม่เคยเห็นฉันอยู่ในสายตา					
16.	ฉันรับรู้ได้ว่า พ่อแม่ไม่ได้รักฉัน					
17.	ฉันไม่สามารถออกความเห็นใด ๆ ได้หากพ่อแม่ไม่อนุญาต					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
18.	พ่อแม่ปล่อยให้ฉันรับผิดชอบชีวิตตัวเอง					
19.	หากฉันเริ่มโมโห พ่อแม่จะเข้ามาปลอบฉัน					
20.	พ่อแม่ไม่ได้สนใจฉัน ฉันจึงทำอะไรก็ได้ที่อยากทำ					
21.	แม้ฉันปฏิบัติตนไม่ดี พ่อแม่ก็ยังเข้าข้างฉัน					
22.	ฉันรับรู้ได้ว่าพ่อแม่เข้มงวดกับฉันมากเกินไป					
23.	หากฉันร้องขออะไร พ่อแม่ก็จะให้โดยไม่ลังเล					
24.	พ่อแม่สอนให้ฉันรู้จักพึ่งตัวเอง และช่วยเหลือผู้อื่นตามโอกาส					
25.	เมื่อฉันถูกลงโทษพ่อแม่จะให้เหตุผลในการลงโทษแก่ฉัน					
26.	ตลอดชีวิตของฉัน พ่อแม่มักจะชื่นชมตัวฉันมากกว่าจะลงโทษฉัน					
27.	ฉันไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบงานในครอบครัว					
28.	พ่อแม่เปิดโอกาสให้ฉันทำความดีเพื่อช่วยเหลือสังคม					
29.	พ่อแม่คอยกำกับฉันเสมอ เพื่อไม่ให้ฉันออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง					
30.	ฉันไม่สามารถออกความเห็นใด ๆ ได้หากพ่อแม่ไม่อนุญาต					
31.	พ่อแม่คาดหวังให้ฉันดูแลตัวเองได้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข					
32.	ฉันจะเป็นฝ่ายถูกเสมอ หากเกิดการโต้เถียงขึ้นในครอบครัว					
33.	ฉันกับพ่อแม่ร่วมกันวางกฎระเบียบภายในบ้าน					
34.	แม้ฉันจะทำดี พ่อแม่ก็ไม่ชื่นชมฉัน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
35.	ฉันใช้ชีวิตในแต่ละวันอย่างอิสระ ไม่มีระเบียบแบบแผน					
36.	ฉันไม่สามารถฝ่าฝืนระเบียบภายในบ้านได้					
37.	ฉันสามารถไปเที่ยวต่างจังหวัดได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตได้จากพ่อแม่					
38.	พ่อแม่ให้ทุกอย่างที่ฉันต้องการ โดยไม่เรียกร้องอะไรจากฉัน					
39.	พ่อแม่ไม่สนับสนุนในสิ่งที่ฉันทำและฉันรัก					
40.	พ่อแม่ไม่ต้องการให้ฉันรับผิดชอบกับภาระงานมากมาย					
41.	พ่อแม่เป็นคนวางระเบียบชีวิตของฉันทั้งหมด					
42.	เวลาที่ฉันเจอปัญหา ฉันรับรู้ได้ว่าพ่อแม่ก็เป็นห่วงฉัน					
43.	พ่อแม่ทำให้ฉันอับอาย					
44.	ฉันไม่สามารถขออะไรจากพ่อแม่ได้					
45.	พ่อแม่รักและให้ฉันได้ทุกอย่างโดยไม่มีข้อแม้					
46.	พ่อแม่เรียกร้องอะไรจากฉันได้ แต่ฉันไม่สามารถเรียกร้องอะไรจากพ่อแม่ได้					
47.	เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว พ่อแม่จะเป็นฝ่ายที่จะยอมฉัน					
48.	พ่อแม่ให้ฉันเล่นเป็นเวลา					
39.	พ่อแม่ไม่สนับสนุนในสิ่งที่ฉันทำและฉันรัก					
40.	พ่อแม่ไม่ต้องการให้ฉันรับผิดชอบกับภาระงานมากมาย					
41.	พ่อแม่เป็นคนวางระเบียบชีวิตของฉันทั้งหมด					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
42.	เวลาที่ฉันเจอปัญหา ฉันรับรู้ได้ว่าพ่อแม่ก็เป็นห่วงฉัน					
43.	พ่อแม่ทำให้ฉันอับอาย					
44.	ฉันไม่สามารถขออะไรจากพ่อแม่ได้					
45.	พ่อแม่รักและให้ฉันได้ทุกอย่างโดยไม่มีข้อแม้					
46.	พ่อแม่เรียกร้องอะไรจากฉันได้ แต่ฉันไม่สามารถเรียกร้องอะไรจากพ่อแม่ได้					
47.	เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว พ่อแม่จะเป็นฝ่ายที่จะยอมฉัน					
48.	พ่อแม่ให้ฉันเล่นเป็นเวลา					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ฉันรักทุกคนในครอบครัว					
2.	นักเรียนคือคนสำคัญสำหรับครอบครัว					
3.	หากนักเรียนต้องเดินทางไกล นักเรียนจะรู้สึกคิดถึงครอบครัว					
4.	นักเรียนมีความลับที่ไม่สามารถบอกให้คนในครอบครัวรู้ได้					
5.	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องตอบคำถามของคนในครอบครัว					
6.	เมื่อนักเรียนมีปัญหาต่าง ๆ ทุกคนในครอบครัวจะคอยให้กำลังใจ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ฉันรักทุกคนในครอบครัว					
2.	นักเรียนคือคนสำคัญสำหรับครอบครัว					
3.	หากนักเรียนต้องเดินทางไกล นักเรียนจะรู้สึกคิดถึงครอบครัว					
4.	นักเรียนมีความลับที่ไม่สามารถบอกให้คนในครอบครัวรู้ได้					
5.	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องตอบคำถามของคนในครอบครัว					
6.	เมื่อนักเรียนมีปัญหาต่าง ๆ ทุกคนในครอบครัวจะคอยให้กำลังใจ					
7.	ครอบครัวเป็นแรงผลักดันในเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน					
8.	ครอบครัวยอมรับการตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกแผนการเรียนด้วยตนเอง					
9.	นักเรียนมีการสนทนากับครอบครัวในเรื่องต่าง ๆ					
10.	เมื่อเกิดปัญหา ครอบครัวสามารถให้คำปรึกษานักเรียนได้ดีที่สุด					
11.	นักเรียนไม่ได้รับความสนใจจากครอบครัว					
12.	ในช่วงวันหยุดนักเรียนกับครอบครัวจะมีเวลาทำกิจกรรมหรือพักผ่อนร่วมกัน					
13.	บรรยากาศในครอบครัวของนักเรียนสนุกสนาน					
14.	เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น ทุกคนในครอบครัวต่างยอมรับฟัง					
15.	ทุกคนในครอบครัวเข้าใจซึ่งกันและกัน					
16.	บรรยากาศในการสนทนาระหว่างนักเรียนกับครอบครัวมีความอึดอัด					
17.	สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานบ้านซึ่งกันและกัน					
18.	สมาชิกในครอบครัวเคารพความเป็นส่วนตัวของกันและกัน					

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ-สกุล

นางสาวพิชญภัค หอมนาน

วันเดือนปีเกิด

14 กันยายน 2541

G-mail

Pitchayapukhomnan@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2560 - 2564

ศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยา) คณะจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2552 - 2557

โรงเรียนสวนกุหลาบ จิตรประวัติ นครสวรรค์

พ.ศ. 2546 - 2551

โรงเรียนลาซาลโชติรวินนครสวรรค์